Tāṇḍavarāya Mudaliyār
Kathā-mañjarī
1842

Tāṇḍavarāya Mudaliyār;

Kathāmañjari

ಲಕ್ಷಣ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ

ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ

ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ

ಕಥಾಮಂಜರೀ ಯೆಂಬ ಕಥೆಗಳನ್ನು

ವೋದಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ

ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ

ಮೈಸೂರು ಧಾಟಿಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರಿಂದ

ವೆಸ್ಲೀಯನ್ ಪಾದರಿಗಳ ಅಚ್ಚುಕೂಟದಲ್ಲಿ

ಅಚ್ಚುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೮೪೨

1842

ಯಿದರ ಕ್ರಯ ರು—೧.

౧

యావ ప్రాణియన్ను కొల్లద ఒబ్బ సన్యాసి ఒందు కెరె కట్టెయమేలె
హోదను హోగువాగ ఒబ్బ బెస్తను ఆ కెరెయొళగె మీనుగళన్ను హిడియుత్తి
ద్దను సన్యాసి బెస్తనన్ను నోడి అయ్యో నీను యావాగ కట్టె మీరువి
యెందను అప్పా నన్న బుట్టి తుంబిదరె కట్టె మీరువెనెందను.

౨

మల్ల జెట్టిగళిబ్బరు ఒబ్బనిగొబ్బను మల్లయుద్ధా మాడిదరు అవరొళగె
ఒబ్బనొబ్బనన్ను బోరకలాగి దొబ్బి హొరళిసి హొరళిసి హొడెదను ఒడె
తిందవీరనెద్దు నింతు జనరన్ను నోడి ఆదరేను నన్న మీసెయల్లి మణ్ణు సో
కల్లిల్ల వెందు మీసెయన్ను హొసెదను.

3

ఒబ్బ మనుష్యను ఒబ్బ మహారాయనన్ను నోడి నీవు ననగె ఆరుతిం
గళు ఒళ్ళెయ భోజనవన్ను ఇక్కిదరె హింది ఒందు దొడ్డ బెట్టవన్ను హొత్తువ
నెందను అవనివనిగె హాగెయే ఒళ్ళే ఆహారవన్ను కొట్టను బళిక బెట్టద హత్తిక్కె
కరెదుకొండు హోగి యిదన్నెత్తెందను అవను నీవెల్లరూ ఎత్తి నన్న తలె మేలె
మడగిదరె హొత్తువెనెందు హేళిదను.

౪

ఒబ్బ వెజ్జగారను ఒబ్బ జిపుణనన్ను సాల కేళిదను మరళి నీను హ్యా
గెసాల తీరిసువి యెందను నన్న సంబళదల్లి తింగళు తింగళు శేరిసి కొడువె
నెందను ఇద్దక్కె ముంజిమే నీను హీగె శేరిసి కొళ్ళలాగదే యెందను తిళియదె
యిద్దుబిట్టెనెందను ఆదరె నాను తిళియిసువెను ఏనెందరె సాల కొడువదిల్ల హో
గెందను బళిక అవను ధనవన్ను శేరిసలారంభిసిదను.

౫

ఒబ్బ గురువు తన్న శిష్యనిగె జ్ఞానోపదేశా మాడిదను ఉపదేశిసువాగ శిష్యను తన్న బిలదొళగె హోగువ ఒందిలియన్న నోడి అదర మేలె జింతెయాగిద్దను గురు ఉపదేశిసి యావకూడలే శిష్యనే యల్లవు నసుళితే యెందను శిష్యను ఎల్లవూ నసుళితు బాల మాత్ర వే నసుళిల్లవెందను ఆద్దరింద దడ్డరిగె హేళువ బుద్ధి హోగిరువదు.

౬

ఒందు దివస తిరుమలరాయను ఒందు కెరె కట్టెయ మేలె విహరిసుత్తిద్దను ఆగ తన్నొళగె ఒందన్న ఆలోచిసికొండు సంగడ బరువవరల్లి కెలవరన్ననోడి యీ కెరెయ నీరు హ్యాగిదె యెందు కేళిదను అవరు హాలిన హాగిదె యెందూ ముత్తినహాగిదె యెందూ తిళియాగిదె యెందూ హీగె బహు విధవాగి హేళిదరు బళిక మంత్రియాద అప్పాజియన్న నోడిదను మంత్రి మహారాయనే నీరు కట్టె యిందిదె యెందను రాయను సంతోషిసిదను.

౭

ఒబ్బ గురువు శిష్యన మనెగె బందు కెలవు మాతుగళాడికొండిరువాగ శిష్యనే నిన్న మక్కళు నాల్వరొళగె యోగ్యనారెందను స్వామీ యిక్కో హుల్లిన మనెయమేలె హత్తికొండు కొళ్ళియన్న సుత్తుత్తిద్దానెయే యివనే యిరువవరల్లి పరమ యోగ్యనెందను గురువు కడిమె మూవరింథావరోయందు మూగినమేలె బెరళు మడగి నిట్టుసురు బిట్టు హాగే యెందు వ్యసన పట్టను.

౮

ఒబ్బ ధనవంతను తన్న తందెగె బక్కరెయల్లి గంజి హొయ్యుత్తా బందవన మగనదన్న నోడి యా బక్కరెయన్నెత్తి అవితు బిట్టను బళిక ఆ ధనవంతను తన్న తందెయన్న నోడి బక్కరె యెల్లెందు కేళి హొడెదను ఆ హుడుగనప్పా నన్న జ్జనన్న హొడెయబేడ నానే యా బక్కరెయన్నెత్తి అవితిట్టిద్దేనె యాతక్కెందరె నాను దొడ్డవనాదబళిక నినగె బేరె బక్కరెయన్న సంపాదిసలారెనెందను అదన్న కేళి ధనవంతను నాచికె పట్టు అందు మొదలు తన్న తందెయన్న బహళ సౌఖ్యవాగి మడగికొండిద్దను.

೯

ಒಬ್ಬ ಹಾಡುಗಾರನು ಬೀದಿಯ ಜಗಿಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ತಲೆ ಯಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದನು ಬಹಳ ಜನರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ಕುರುಬನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಅತ್ತನು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಆನಂದದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾನೆ ಯೆಂದು ನೆನೆದು ಯಾತಕ್ಕಳುತ್ತೀ ಅಳಬೇಡವೆಂದರು ಕುರುಬನು ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರಿಗೆ ಈ ನೋವು ಬಂದು ಡೊಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಮೆಳದು ಯಾತರಿಂದಲೂ ಬದುಕದೆ ಸತ್ತುಹೋಯಿತು ಅದೇ ಹರೆಯದವನಿಗೂ ಬಂತೇ ಯೆಂದು ಅಳುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ಯಿವನಿಗೆ ಈಗಲೇ ಬರೆಹಾಕಿದರೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಬದುಕುವನೆಂದನು ಅವರು ಅವನನ್ನು ಬೈದು ಹೊರಡಿಸಿದರು.

೧೦

ಒಬ್ಬನ ತೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ತೆಂಗಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳುವದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದನು ಮರದವನು ಸದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮನೆಯಿಂದ ಬೆದರಿ ಸುತ್ತಲೇ ಓಡಿಬರುವಾಗ ಕಳ್ಳನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮರದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದನು ಮರದವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲೋ ಯಾತಕ್ಕೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಏರಿದಿ ಎಂದನು ಅಣ್ಣನೇ ನಾನು ಕರುವಿಗೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದೆನೆಂದನು ಅಹಹಾ ತೆಂಗಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿರುವದೇ ಎಂದನು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಯಿಳಿದು ಬರುತ್ತೇನೆ ಯಿದು ತಿಳಿಯದೇ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು.

೧೧

ಒಬ್ಬ ಮಹಲಿಗನು ತನಗೆ ಸಂಗಾತಿಯಾದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ಆದರೆ ಯವನ ಹಾಗು ವಿನಾಯಿಸಿ ಕಡಿಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎರವಾದ್ದರಿಂದ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಡವೆಂದು ಸಂಗಾತಿಗೆ ಹೇಳಿಯಿದ್ದನು ಇವರು ಹೋಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಯೇ ಅತ್ತೆಯೂ ಮಾವನೂ ಆ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ನೇ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ಏನೆಂದರು ಇವನು ನಿಮ್ಮ ಳಿಯನಿಗೆ ಹಾಗು ಮಾತ್ರ ನೊಂತವೇ ಕಡಿಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಬೇಡವೆಂದನು ಅಳಿಯನು ಅವಮಾನಪಟ್ಟನು ಬುದ್ಧಿಹೀನನ ಸ್ನೇಹವು ಹೀಗಿರುವದು.

೧೨

ಒಬ್ಬನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಮಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅವನು ತನಗೆ ಮರಣಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿತೆಂದು ಕಂಡು ತನ್ನಕುಮಾರರು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಐದೈದು ಹಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಸುವ ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದನು ಅವರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವನು ಐದು ಹಣಗಳಿಗೂ ಅಗ್ಗದ ವಸ್ತುವಾದ ಕಬ್ಬಿನ ಸೋಗೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುತಂದು ಮನೇತುಂಬ ಸುರಿದು ಹರಡಿ ಬಿಟ್ಟನು ಚಿಕ್ಕವನು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹತ್ತಿಸಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಹಾಗೆ ಮಡಗಿದನು ತಂದೆಯು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ನೋಡಿ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದವನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ದೊಡ್ಡವನು.

೧೩

ಒಬ್ಬ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಹುದಿವಸಗಳಿಂದ ವಡೆ ತಿನ್ನಲು ಆಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇದ್ದನು ಆದರೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದು ಎಣ್ಣೆಯೂ ಮತ್ತು ಬೇಕಾದ ಸಂಬಾರಗಳೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೂರು ವಡೆಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೊಡೆಂದನು ಅವಳು ಸುಮುವಾಗಲೇ ಒಂದೊಂದು ವಡೆಯಾಗಿ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ವಡೆಮಾತ್ರ ಗಂಡನ ಮುಂದೆ ತಂದು ಮಡಗಿದಳು ಅವನು ಇನ್ನೂ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ವಡೆಗಳು ಎಲ್ಲೇ ರಂಡೇ ಎಂದನು ನಾನೇ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟೆನೆಂದಳು ಅಹಹಾ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಂದೆಯೆಂದನು ಹೀಗೆ ತಿಂದೆನೆಂದು ಆ ಒಂದುವಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಮುರಿದು ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು ಹಾರುವನೂ ಮೋಸಹೋದನು.

೧೪

ಒಬ್ಬಳು ರೂಪವೂ ವಿವೇಕವೂ ಉಳ್ಳವನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿವಸ ಕಾದುಕೊಂಡಿರಲಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ ಪುರುಷನು ಒಂದು ದಿವಸ ಬಂದನು ಅವನಿಗೆ ವಿವೇಕವು ಇರುವದೇ ಎಂದು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತಾಡಿಸಿದಳು ಆಗ ಅಲ್ಲೇಹೋ ಚಟಚಟವೆಂದು ಶಬ್ದವು ಹುಟ್ಟಿತು ಅವನು ಅದೇನೆಂದನು ಅದು ಉಡುವೆಂದಳು ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗರಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಾ ಕಿವಿಯ ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದನು ಉಡುವಿಗೆ ಗರಿಯುಂಟೇ ಮೂಢನೇ ಹೋಗೆಂದು ಕಳುಹಿಬಿಟ್ಟಳು ಬಳಿಕ ಕೆಲವು ದಿವಸ ತಾಳಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಬಂದನೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಒಬ್ಬ ದಡ್ಡನೂ ಉಡುವಿನಲ್ಲಿ ಗರಿ ಕಿತ್ತುಬರಹೇಳಿದನೆಂದಳು ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ನಕ್ಕು ಓಹೋ ಅವನು ಆವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದನೇನೋ ಎಂದನೂ ಇವನು ಅವನಿಗಿಂತಲು ದಡ್ಡನೆಂದು ತಿಳಿದು ಇವಳಿಗೆ ಅವಳೆದ್ದು ಉಣ್ಣುವ ತೆಂಬಸಾಮಕೆಯ ಹಾಗಿದೆ ನೆಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ಹೋಗೆಂದಳು.

೧೫

ಒಬ್ಬ ದಡ್ಡನು ಒಬ್ಬ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಹಿಂದೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಹೋದನು ಹೋಗುವಾಗ ಬಹಳ ಗವುಗತ್ತಲೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡನೂ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹಾದಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವ ಕಳ್ಳರ ಕಾಲ್ಗಳಿಗೆ ದಡ್ಡನ ಕಾಲು ತಾಕಿತು ಆಗ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಇದೇನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಹಾಗಿದೆ ಎಂದನು ದಡ್ಡನಿಗೆ ಕೋಪವು ಬಂದು ಹೋಗು ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಮನೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಜೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಹಣಗಳನ್ನು ಸಹ ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಮಲಗಿಯಿರುವದೇ ಎಂದನು ಕಳ್ಳರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಹಣಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಈ ಹಣವು ಸಲ್ಲುವದೋ ಸಲ್ಲದೋ ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು ದಡ್ಡನು ಅಹಹ ನನ್ನ ಹಣ ವಂಥಾದ್ದೇ ಬೇಕಾದರೆ ಸಲ್ಲಿಸಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕೋ ಶೆಟ್ಟಿಯಿದ್ಧಾನೆ ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿರೆಂದು ಆ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು ಅವರು ಶೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೂರು ವರಹಾಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದರು ಆದ್ದರಿಂದ ದಡ್ಡರ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ಕೇಡು ಬರುವದು.

೧೬

ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹತ್ತೇರು ಮಡಗಿ ಉತ್ತುಪೈರಿಟ್ಟು ಜೀವನಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಆ ಸಲ ವುತ್ತಮಣ್ಣಿಗೂ ಜಳ್ಳುಪೈರಿಗೂ ತೆರಿಗೆಯಿಟ್ಟು ಅರಮನೆಯವರು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಆಗ ಹತ್ತೇರು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಧಾನ್ಯ ದವಸಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆ ಬಷವಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ದಂಡಾ ತೆತ್ತನು ಮತ್ತೂ ಮುಂದಿನ ನಿಲಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರಲೂ ಳಿಗದವನು ಬಂದನು ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೀಳದೆ ಆ ವೊಕ್ಕಲಿಗನು ಕಟ್ಟಿದ ಕಚ್ಚೆಯೊಂದಿಗೆ ಓಡುವಾಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಓಲೇಕಾರನನ್ನು ಕಂಡಂಜಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜೈನ ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕನು ಜೈನ ವಿಗ್ರಹವು ನಿರ್ವಾಣವಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅಪ್ಪಾ ನಾನು ಹತ್ತೇರು ಮಡಗಿ ಪೈರಿಟ್ಟು ಕಚ್ಚೆಪಾವಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ನೀನೆಷ್ಟೇರು ಪೈರಿಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟೋಸಿನಗೆ ಕಚ್ಚೆಪಾವಡಿ ಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತೇ ಎಂದು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡತ್ತನು.

೧೭

ಒಬ್ಬನು ಅಂಗಡಿಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಪ್ರಸಂಗವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಆಗ ಒಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲಗಿತ್ತಿಯು ತನ ದಡ್ಡ ಗಂಡನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರುವದೆಂದು ನೆನದು ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕೇಳಬಾರೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದಳು ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಂದು ದನವ ಕಾಯುವ ಕೋಲನ್ನು ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಊರಿಕೊಂಡು ಬೊಗ್ಗಿನಿಂತನು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೋಟನು ಅವನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡನು ಆ ಗೊಲ್ಲನು ಪ್ರಸಂಗ ಮುಗಿಯುವ ಪರಿಯಂತರವೂ ಹಾಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮಾಯಣವು ಹ್ಯಾಗಿತ್ತೆಂದಳು ಮೆಲೋ ಅಪ್ಪಾ ಅದು ಸುಲಭವಲ್ಲವೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಹೊರೆಯಿತ್ತೆಂದನು ಅವಳುಮಿಸೆಂದು ಕೇಳಿ ಅವನ ದಡ್ಡತನಕ್ಕೆ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟಳು.

೧೮

ತನ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಒಬ್ಬ ಹಾಡುವವನು ಪರದೇಶದ ರಾಯನ ಹತ್ರ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೆಂದು ಬಂದು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದನು ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಗಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲೆದ್ದು ಹಾಡನ್ನು ಸಾಧಕಮಾಡಿದನು ನೆರೆಮನೆಯ ಅಗಸಗಿತ್ತಿ ದೊಡ್ಡ ಕೊರಳಿಂದ ಅತ್ತಳು ಯಿವನು ಹಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಅವಳೂ ಅಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ವಾರದವರಿಗೆ ನಡೆಯಿತು ಅದರಿಂದ ಹಾಡುವವನು ಅಗಸಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ನಾನು ಹಾಡುವಾಗೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಅಳುತ್ತೀಯೆಂದನು ಅವಳು ಅಪ್ಪಾ ತಮ್ಮ ಚಿನ್ನದ ಕೊರಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಸತ್ತುಹೋದ ನನಗಿದ್ದ ಬಂಡೀಕತ್ತೆಯ ನೆನಪು ಬರುತ್ತದೆ ಆ ದದರಿಂದ ಅಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅತ್ತಳು ಹಾಡುವವನು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ರಾಯನನ್ನು ಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು ಆದದರಿಂದ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯದೆ ನಡೆಯುವ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಪಡುವನು.

೧೯

ಒಬ್ಬ ಕುರುಡನಿಗೆ ಒಂದು ಮೊಗು ಹುಟ್ಟಿತು ಆ ಮೊಗುವು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಇರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಹಾಲು ಪೊರೆಕೇರಿ ಸತ್ತುಹೋಯಿತು ಆ ಕುರುಡನ ಹತ್ರ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮೊಗುವು ಸತ್ತುಹೋಯಿತೆಂದರು ಹ್ಯಾಗೆ ಸತ್ತಿತೆಂದನು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಸತ್ತಿತೆಂದರು ಹಾಲು ಹ್ಯಾಗಿರುವದೆಂದನು ಬಿಳುಪಾಗಿರುವದೆಂದರು ಬಿಳುಪು ಹ್ಯಾಗಿರುವದೆಂದನು ಕೊಕ್ಕರೆಯ ಹಾಗಿರುವದೆಂದರು ಕೊಕ್ಕರೆ ಹ್ಯಾಗಿರುವದೆಂದನು ಕೈಯನ್ನು ಡೊಂಕಾಗಿ ಮೊ

ಗ್ಗಿಸಿ ನೋಡಿದರು ಅವನು ಸವರಿ ಉದ್ದವಾಗಿ ಡೊಂಕಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿಯಿರುವದನ್ನು ಕೇಳಿದು ಅಯ್ಯೋ ಈ ಕೊರಟುಕಾಲು ಕೂಸಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದರೆ ಸಾಯದೆ ಬದುಕುವದೇಯೆಂದು ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತನು ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದುವಸ್ತುವನ್ನು ಅರಿಯದಕ್ಕೆ ತಿಳಿವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹೇಳುವದು ವಿಪರೀತವಾಗುವದು.

೨೦

ಒಬ್ಬ ಅರಸನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದಾನವಾಗಿ ಒಂದು ಹಸುವನ್ನೂ ಕರುವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಗ್ರಹಾರದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದನು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಯನು ಎಷ್ಟು ಗೋದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದನು ಕೇಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಆಕಳು ಮೇರೆಗೆ ಸಾವಿರ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ದಾನಾಮಾಡಿದನು ಆದರೆ ನನಗೆಮಾತ್ರ ಎರಡು ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದನು ಎಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೇ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೀಯೆಂದನು ರಾಯನು ನನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯ ಶೇಷನಿಗೆ ದಾನಾ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ರಡು ಕೊಟ್ಟದಲ್ಲವೆಯೆಂದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾಚಕರಿಗೆ ಅಸೂಯೆ ಸಹಜವಾಗಿರುವದು.

೨೧

ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೋಮಟಿಗನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಗಾರನಾಗಿದ್ದನು ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಅವನ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಹತ್ತಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಆಜಾ ಡಿಯನ್ನು ಆ ಕೋಮಟಿಗನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದವನಹಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಹೇನಂದರೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೇಲೇ ಬಸುರಾಗಿದ್ದೀಯಲ್ಲವೇ ಮೊಗುವು ಹುಟ್ಟಿದರೆಯಾರ ಹೆಸರಿಡಬಹುದೆಂದನು ನಿಮಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮನಸ್ಸೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದಳು ಆದರೆ ವೆಂಕಟೇಶನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಕರೆಯುವೆವು ಎಂದಿಲಾವೆಂಕಟೇಶಾಯೆಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು ಅದು ನೆರೆಮನೆಯ ತಳವಾರನ ಹೆಸರು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆಯುಧದೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಬಂದು ಏನೆಂದನು ಕೋಮಟಿಗನು ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ ಕಳ್ಳನಿರುವದನ್ನು ಸಂಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು ತಳವಾರನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು.

౨౨

కెలబరు హుట్టుగురుడరు ఒందుస్థళదల్లి సేరిమెరెదుకొండిద్దరు అవరు ఆనెయన్ను నోడబేకెందు ఆశెగొండు ఒందుఆనెయమావటిగనన్ను బేడికొండరు అవనుఆనెయన్ను నిల్లిసి ఇదన్నునోడి హోగిరెందను ఒళ్ళెదెందు ఒబ్బను ధుడను కాలన్నునవరి నోడిదను ఒబ్బకంగళను సుండలన్ను సవరినోడిదను ఒబ్బఅంధకను కివియన్ను సవరినోడిదను. హీగెనోడిబిట్టుఅవరుఆజెగె హోదహింశి ఒబ్బరిగొబ్బరు ఆనెయరూపవన్ను హేళలారంభిసిదరుఆనెయకాలన్ను నవరిదవను ఆనెయుఒరళినహాగె యిరువదెందను సుండలన్ను ముట్టిదవను ఆనెయుఒనికెయహాగిరువదెందనుకివియన్ను సవరికండవను ఆనెయుమొరదహాగిరువదెందను బాలవన్ను సవరినోడిదవను కనబరిగెయ హాగిరువదెందను హీగెఒబ్బరిగొబ్బరు షేక్యానవాగి హేళిబిడదెజగళవాడుత్తా కిరిగిదరు మనోగోచరవాద భగవంతనరూపవన్ను నానామయవాదిగళు తమ్మ తమ్మ మతగ్రంథగళింద నిశ్చయిసువదు హీగెయేయిరువదు.

౨౩

ఒబ్బమనెయగారను ఊరుతళవారనన్ను కరెదు ఎలానన్న కూసిగెహసియక్కియమేలె ఆశెయాగెదెయంతె ఆదదరింద హసియ కాయాగిబెళెయల్లి రాత్రిగెఎరడుపడి బత్తవన్ను హిసికి తారెందను ఒళ్ళెయదు నన్నదేవరేయెందుతళవారను అందినరాత్రియెరడు పడి బత్తవన్ను హిసికి తందుకొట్టను ఆతళవారను అదన్ను వ్యాజ మాడికొండు అందుమొదలు మడీమడిగూ నాల్కు హొళగగళు ఆరుకొళగగళమేరెగె హిసికి తన్నమనెగెతెగదుకొండు హోగుత్తిద్దను హీగిరువాగ సుగ్గికాలవు బందకూడలె మనెయగారను మొత్తువోడ హోదనాగ ఎరడు మూరుమడియ బత్తవు హిసికిరువదన్ను కండు తళవారనన్ను నోడిమెతెయోనెలె కళవు హోగియిద్దిరెందను తళవారను రహస్యవాగి స్వామి అందు తావప్పణెమాడిద్దీయెందను బెళెయెల్ల పూరాహాగిరువదన్ను నోడి కేళువాగెల్లా తళవారను హాగెయే హేళుత్తాబందను మనెయగారను ఏనూమాతాడదెిద్దను ఆదదరిందఅల్పకార్యగళన్ను కీళాదవరుఅరియమాడిదరె హీగెసంభవిసువదు.

೨೮

ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾರನು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆವಿಗೆ ಹಾಕಿ ಮಾರಿ ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಯ ಓಲೇಕಾರರು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಹೇಳಿ ಬಾಧಿಸಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು ಹಾಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಓಲೆಕಾರನು ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಕುಂಬಾರನು ತಾಲದ ತೋಪಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಿತುಕೊಂಡನು ಓಲೆಕಾರನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಕುಂಬಾರನಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾಳೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಆ ತಾಲದ ತೋಪಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದನು ಯಿವನನ್ನು ಕಂಡು ಕುಂಬಾರನು ಅಂಜಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತಾಲಮರವನ್ನು ನೋಡುವ ಹಾಗಿದ್ದನು ಓಲೇಕಾರನು ನನ್ನನ್ನು ಇಂಥವನೆಂದರಿಯದೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಮರವ ನೋಡುತ್ತೀ ಎಂದನು ಈ ತಾಳೆ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಆಗುವದೇ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದನು ಓಲೇಕಾರನು ನೀನು ಏನೆಲಾ ಕುಂಬಾರನಾಗಿದ್ದೀ ತಾಲದ ಮರವು ನೇಗಿಲಿಗೆ ಆಗುವದೇ ಎಂದನು ಕುಂಬಾರನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇರುವದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದರೆಂದನು ಓಲೆಕಾರನು ನೀನೇ ಕುಂಬಾರನು ಬಾ ಎಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು ಆದದರಿಂದ ಮೂಢರು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದಾಹಕ್ಕೆ ನೀರಿಗೆ ಅಲೆಯುವರು.

೨೯

ಒಂದು ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ಹಾಟಿಸಾರಿಯು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕೊಳದ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂಟಿಮರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ನೀರಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬುತ್ತಿಯ ಅನ್ನ ಉಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಆ ದಾರಿ ಹೋಗುವವನಾದ ಒಬ್ಬ ತುರುಕನು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಹೋದನು ಆ ತಿಗುಳನು ತುರಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಗಿ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯು ವೆಗ್ಗಳ ಕೆಟ್ಟದು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯು ದೃಢವಿಲ್ಲದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಡವೆಂದನು ತುರುಕನು ಒರಟುತನವಾಗಿ ನಾನದರಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟುವೆನೆಂದು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಆಚೇ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ಉಣ್ಣುತ್ತಾಯಿದ್ದನು ಹಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಜಗಳವಾಡಿ ಇವರೋಡಿಬಂದು ತಡೆಯುವದರೊಳಗೆ ತಿಗುಳನದು ತುರುಕನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಒದೆದು ಕಜ್ಜಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿತು ತುರುಕನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ತಿಗುಳನನ್ನು ನಡುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಧರ್ಮಾಸ

ನೆದವರ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ತಿಗುಳನನ್ನು ನೋಡಿ ಏನು ಹೇಳು
ತ್ತೀಯೆಂದು ಹಲವು ಸಲಾ ಕೇಳಿದನು ತಿಗುಳನು ಮೂಗನ ಹಾಗಿದ್ದನು ನೀತಿಗಾರನು ತುರುಕನ
ನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಮೂಗನನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದನು ತುರುಕನು ಅಯ್ಯಾ ಇವನು ಕಪಟ
ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಈ ಮರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಡ ಕಟ್ಟಬೇಡವೆಂದು ಮುಂ
ಚೆ ಮಾತಾಡಿದನೆಂದನು ನೀತಿಗಾರನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ಇ
ವನು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಹೋಗೆಂದು ಕಳುಹಿಬಿಟ್ಟನು.

೨೮

ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಮೇಕೆಯನ್ನು ಕೊಬ್ಬಾಗಿ ಸಾಕಿದನು ಆ ಊರು
ತಳವಾರನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿದ್ದು ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೆಂಡ
ತಿಯೂ ತಾನೂ ಅದನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕೊಂದು ಬೇಯಿಸಿದರು ಬೇಯಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೆಂ
ಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಲೇ ಮೆಲೇ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಈ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ತಿಂ
ದುಬಿಟ್ಟು ಕಡಿಮೆಯನ್ನು ಹೂಳಿಡುವೆವೆಂದನು ಅವಳು ಏನು ಮಾತಾಡುತ್ತೀ ಮಗನನ್ನು ವಂ
ಚಿಸಬಹುದೇ ಹೋಗೆಂದಳು ತಳವಾರನು ಆದರೆ ಈಗ ಮಗನು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾ
ನೆ ನೀರನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಮಳೆ ಮಳೆ ಏಳೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಂದು ಮಾಂಸವನ್ನು ಇಕ್ಕಿ ಊಟಾ ಮಾಡಹೇಳೆಂದನು ಅವಳು ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದಳು ಮರು
ದಿವಸವು ಆ ಮೇಕೆಯವನಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವು ತೋರಿ ಆಡುವ ತಳವಾರನ ಮಗನ ಹ
ತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮ್ಮನೇ ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಂಸವೆಂದನು ಮೇಕೆಯ ಮಾಂ
ಸವೆಂದನು ಅದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊರೆ
ಯಿಟ್ಟನು ಅವನು ತಳವಾರನನ್ನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಬರಹೇಳಿ ರಾತ್ರಿ
ಮೇಕೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿದಿರೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ಇಲ್ಲವೆಂದರು ನಿಮ್ಮ ಮಗನು ಹೇ
ಳುತ್ತಾನೆಯೆಂದನು ಎಂದಿನ ದಿವಸ ತಿಂದದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ತಿಳಿಯದೆಂದರು ನ್ಯಾಯಾ
ಧಿಪತಿಯು ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವಾಗ ತಿಂದೆಯೆಂದನು ಅಯ್ಯಾ ರಾತ್ರಿ ಮಳೆಹುಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲ
ವೇ ಆಗಲೇಯೆಂದನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ರಾತ್ರಿ ಮಳೆಯಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ
ನು ಮಳೆ ಹೊಯಿದಾಗ ಯಾವಾಗ ತಿಂದನೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಆದ್ದರಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಮೇ
ಕೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿದ್ದು ಹುಸಿಯೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಬಿಟ್ಟನು ಆದ್ದರಿಂದ ಕಳ್ಳ
ರು ತಂತ್ರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

—౨౭

ఇబ్బరుస్నేహితరుబందుదేశక్కెహోగువాగ హాదియల్లిఒబ్బ బ్రాహ్మణనమనెయనడవెయల్లి విశ్రాంతిమాడికొళ్ళకూతుకొండరు ఆగఆమనెయల్లిగండనూ హెండతియూవిగ్గతఅన్యోన్యవాగిరువదన్నుకండరుఆగఅవరొళగెఒబ్బనొబ్బనన్ను నోడిఇవరస్నేహవన్నుకండుఇవరస్నేహవుఒందుకాలవూచేదాగలెందుఅరితయపట్టనుఅదన్నుకేళిఅవనుఇళ్లో నానుస్నేహకొంగామాడుత్తేనెనోడెందు జూజుహాకికొండనుహెంతితానుఒబ్బజ్ఞానియహాగెమాతాడలారంభిసిదను ఆగఆస్త్రీయూపురుషనూ ఉపచారామాడిదరు బళికఆజ్ఞానిఅవరిగెఒబ్బరిగొబ్బరు తిళియతిబోధిసిదను ఏనందరెహారువగిత్తియన్నునోడిఅమ్మానీనుబళ్ళేపతివ్రతె అయ్యోయింథానినగెజన్మాంతరదల్లిఉప్పారనాగ పురుషనావనేయెందు వ్యసనపట్టనుఅదునవగెహ్యాగెతిళియువదెందళు రాత్రిగెఅవనునిద్రెహోగువాగఅవన కాలన్నునెక్కి నోడు ఉప్పారిగిరువదెందనుబళ్ళేదెందిద్దళుబళికహారువనన్ను నోడిఅప్పానీవుబళ్ళెయోగ్యరు అయ్యోనిమగెపూర్వజన్మదల్లినాయాగిద్ద వళిగ హెండతియాగిద్ధాళె ఇదక్కెక్లేశపడుత్తేనెందనునవగెఅదుహ్యాగెతిళియువదెందను నీవురాత్రినిద్రెహోగువహాగె ఎచ్చరికెయాగిరిఅవళునిమ్మకాలన్ను నెక్కువళు నోడీయెందను అవను ఆగలియెందనుహాగే అందినరాత్రినిశీథదవేళెయల్లి పురుషనకాలన్నుహెండతియునెక్కిదళుఅవనుభీభీనాయేయెందుకూడిదను అవళు భీ భీ ఉప్పారనేయెందుకూడిదళు హీగిబ్బరూజగళవాడీ కొండు హొరగెబిద్దరు ఇదన్నుఆజగళగంటనుతన్నస్నేహితనిగె తోరిసిసంతోషపట్టు అవనొందిగె కూడహోగిబిట్టను.

—౨౮

మళెయల్లియూ ఘాళియల్లియూ కూడికెండఎరడుమూరు దివసగళవరిగూ ఆహారవుశిక్కదియిద్ద ఒందునరియు హసివియొందిగె ఆహారక్కెఅల్లాడికొండుహొరగెబంతు బరువహాదియల్లిఒందుఆలదమరదకెళగె కెలవుదివసగళము౦

ఒబ్బ సాధికొరియవను మరెతుబిట్టు హోదబందు ఎక్కడవు మళెమొళెగెనెనె
మజాందాగి ఊరిపక్కవాగియిత్తు ఈనరియు ఆమెక్కడవన్ను నోడిదిన్న జే
శింబువ ఆశెయింద ఈమెక్కడదవను ఈస్థళదల్లి ఎల్లో ఇద్దానెయెందు నెనెదు
అయ్యా నన్న హసివిగె ఇదన్ను దయమాడికొట్టరె ఒందు హణవన్ను కొడువెనెందు
హేళిదు ఆగ జీవరు ఒళ్ళేదు హాగెకొట్టేనెందు అశరీరియాగి హేళిదరు అదన్ను
కేళదకూడలే ఈనరియు సంతోషవాగి అదన్ను తిందు హసివికేరిబరువాగ ఇ
న్ను నింతరె హణవన్ను కొడబేకాగి బరువదెందు అతివేగవాగి బహళ దూరదవ
రిగె ఓడిహొందు దట్టవాద దొడ్డకొదరినల్లి హొక్కు మరెయాగి కూతుకొండి
తు స్వామి అల్లి ఒబ్బ మనుష్యనహాగె నింతు ఎల్లి హణవెందరు నరియు బెదరి ఇన్ను
ఓడువాగ ముళ్ళినల్లూ మరగళల్లూ గిడగళల్లూ తిట్టి తిందు రక్తవుసురియలూ కణ్ణ
ళల్లూ కాల్గళల్లూ గాయతగిలిదణిదు ఓడలిక్కె బలవిల్లదె ఒందు గిడద మరెయల్లి వి
తుకొండితు ఆబిడద సాలగారను అల్లియూ నింతు హణవెల్లెందను నరిహణవు యా
వదెందితు స్వామియు ఎక్కడ కొక్కెన్నర ఒప్పికొండియల్లవే ఆ హణవెందరు
నరియు జాందాయితు ఆనరిగె కణ్ణు కురుడే కాలు కుంటేయెందితు హాగిల్లవెందరు
ఆగ తినానల్ల హోగెందితు ఆగవంతను ఇదర మోసక్కె అతిశయపట్టుమాయవాదను

—౨౯

ఒబ్బ కురుకను ఒందు నాయన్ను సాకిదను అదు బేటె మొదలాద కెలసగళ
ల్లి సామర్థ్యవుళ్ళద్దాగియిత్తు కురుకను ఆ నాయన్ను తన్న అవసరక్కోస్కర ఒబ్బ
నబళియల్లి అడవిట్టు నూరువరహాగళన్ను తెగదుకొండు తన్న ఊరిగె బందుబిట్టను
హాగిరువాగ ఆ అడవిట్టుకొండవన మనెయల్లి ఒందు దివస రాత్రి ఒబ్బ కళ్ళను గో
డెయ సందినింద ఇళిదు బందు నాల్కు హణద చీలగళన్ను ఎత్తికొండు బాగిలిన
హాదియింద బందను అల్లిద్ద నాయవన మేలె మొగరిబిద్దు కచ్చికొండు హాకితన్న య
జమానన్ను బొగళిమెచ్చిసితు అవను బందు నోడి నాయిమాడిద ఉపకారక్కె
సంతోషపట్టను మరుదివసద బెళవట్టిగె బద్దిహొందిగె మొదలు వరహాగళనూర

న్నుతెగెదుకొండినెందు సందణేటన్ను నాయిమాడిద ఉపకారదవర్తమానద కాగదవన్ను నాయకత్తిగెకట్టి నిన్నయజమానన హత్తిక్కె హోగెందు కళుహిసిదను అదుహాగెయే ఓటాహిడిదు ఆశెయొందిగె తన్నమనెయసమీపదల్లి బరువాగతురుకను కండు ఓ హోయిఅవనన్ను మోసమాడి నమ్మమారిగెకడిమెయాగువంతెఓడిబరుత్తెతియెందు హోయిపిసికొండు నాయికన్నహత్తిక్కెబరువదక్కెముంచెఅవసరపట్టు హిందుముందునోడదె అదన్ను డొణ్ణెయింద బంచీతిట్టాగిమండియమేలె హొడెదను నాయిమండియొడెదు సత్తితు తురుకను బళికఅదరకత్తిన చీటియనెందు బిజ్జినోడి సంగతియన్ను తిళిదు ఇంథానాయన్ను కొందఈ పాపియిరబహుదేయెందు తానే మండియన్ను హొడెదుకొండు సత్తుహోదను ఆద్దరింద జాందాగిపరిశోధిసి నోడదవను తానునాశవాగువను.

30

పూర్వదల్లి రాజ్యవాళికొండిద్ద రాయనెంబవన తాయి సత్తుహోగువ కాలదల్లి మావినహణ్ణిన మేలె ఆశెయాగిద్దీతెందు హేళిదళు రాయను అదన్ను తరిసికొడువదక్కె ముంచె సత్తుహోదళు బళిక కెలవు దివసకాళి బ్రాహ్మరన్ను కరెయిసి నన్నతాయి మావినహణ్ణిన ఆశెయొందిగె సత్తోదళు అదక్కేను మాడబహుదెందను అవరు చిన్నదింద నూరునూరు హలదల్లి సావిరహణ్ణుగళన్ను మాడిసి సావిర బ్రాహ్మణరిగె కొట్టరె ఆ ఆత్మక్కె ఆ ఆశెయు తీరువదెందరు రాయను హాగేమాడిసి అవళు సత్త దివసదల్లి దానామాడిదను ఆగ రాయన హత్తిర హాస్యగారనాగిద్ద వికటకవియు ఆ (బ్రాహ్మణరెల్లరన్ను) తన్నతాయన్ను కురితు స్వల్ప ప్రయోజనవన్ను ఈగ మాడనెనసుత్తేనె దయమాడబేకెందు తన్న మనెగె కరెదుకొండుహోదను అవరు ఒళగె హోద బళిక బాగలకదవన్ను ముచ్చిహాకి మనెయొళగె సాలాగి కుళ్ళిరిసి అదక్కె ముంచె ఒలెయల్లి కాయహాకిద్ద బరిగోలన్ను ఎత్తికొండు బంద అప్పందిగళిరా నన్నతాయి సెళవు రోగదింద సత్తుహోగువాగ బరెహాకిదరె బదుకువెనెందళు ఆదరె బరెహాకువదక్కె ముంచె పరలోకవన్ను హొందిదళు ఆద్దరింద అవళిగె తృప్తియాగి ఈ బరెయన్ను నీవు తణ్ణమనస్సొందిగె తెగదు

ಕೊಳ್ಳಿರಿಯೆಂದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಬರೆಹಾಕಿದನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಬಂದು ರಾಯನ ಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು ರಾಯನು ವಿಕಟಕವಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಮೋಸಮಾಡಿದಿಯೆಂದು ಅದರಿಸಿ ಕೇಳಿದನು ಅವನು ದೇವರ ಕಾಣಿಕೆ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಕಾಣಿಕೆ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದಂದನು ರಾಯನು ಅದಕ್ಕೆ ನಾಚಿ ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದನು.

೩೦

ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗ ನೇಗಿಲಿಗೋಸ್ಕರ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ದಿವಸವಾಗಿರುವ ಹುಣಸೇಮರವನ್ನು ಕಡಿಯ ಹೋಗಿ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿದನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಹು ದಿವಸಗಳಿಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಭೂತಗಳು ಇಳಿದು ಬಂದು ಅಪ್ಪಾ ಇದನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಕಡಿಯುತ್ತೀರೆಂದವು ಅವನು ಎಳ್ಳಿಗೋಸ್ಕರ ಉಳುವದಕ್ಕೆ ನೇಗಿಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದನು ನಿಮಗೆ ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ಬೇಕಾದ ಎಳ್ಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ ಇದನ್ನು ಕಡಿಯದೆ ದಯೆಮಾಡಬೇಕೆಂದವು ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಒಪ್ಪಿ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರು ಖಂಡುಗದ ಎಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಭೂತಗಳ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೆಂಟು ಭೂತ ಬಂತು ಅದು ಇದ್ದ ಭೂತಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಏನು ವ್ಯಸನವಾಗಿದ್ದೀರೆಂದಿತು ನಾವೇನು ಹೇಳುವೆವು ಈ ಊರಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ದಿನವೂ ಕೆರಿಗಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವದೇ ಕೆಲಸವಾಗಿಯದೆ ಅದರಿಂದ ಬಳಲಿಹೋಗುತ್ತೇವೆಯೆಂದವು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹೊಸಭೂತ ನೀವೊಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಂಜಬಹುದೇ ಇಕ್ಕೋ ಅವನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಯೆಂದು ಹೋಗಿ ಅವನ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೊಳೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಕೂತುಕೊಂಡಿತು ಆಗ ಆ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಕೆಲವು ದನಗಳಿಗೆ ಬರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಹೊಸಭೂತೆಂಬಲೂರಿನಿಂದ ಕೊಂಡು ಬಂದ ಒಂದು ಎತ್ತನ್ನು ಬರೆಹಾಕನೆನೆದು ಎತ್ತೋ ಆ ಹೊಸಭೂತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬರೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದಂದನು ಈ ಭೂತವು ತನ್ನನ್ನೆಂದು ಅಂಜಿ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿ ಬಂದು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನನಗೆ ಬರೆ ಹಾಕಬೇಡವೆಂದಿತು ಇವನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳೆಂದನು ಈ ಊರು ಭೂತಗಳು ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ಹಾಗೆ ನಿಮಗೆ ಎಳ್ಳೇ ಬೇಕೋ ಎಣ್ಣೆಯೇ ಬೇಕೋ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಬರಹೇಳಿದವೆಂದಿತು ಅವನು ನೀನೂ ಸಂಗಡವಿದ್ದು

ఇందుమొదలేణ్ణిమే తందుకొడిరిందను అదుఒళ్ళేకెందు ఆఊరుళ్ళేతగళొం
గెహోళిమొరెయిట్టిరు అవుగళుఅప్పా ఇదునీనుమాడిదలుపకారవే(ఓడ బేకెం
దుమద్దుకిందుకూగిబిద్దియల్లవే)యెంబువ సామతియహాగె యిది యెందుహోళి రోo
సిలందినింద అదగొడనె నహా ఎణ్ణెయన్నుకొండుబరలారంభిసిదవు.

౩—౨

ఒబ్బఅరస బేటిగె హోదను ఆగఅరణ్యదల్లిఒబ్బఅంబిగిత్తి నీరుమా
దకూడలే ఈజలుబిగురన్నురిందుఎరడుక్కైగళనీరన్నుకుడిదుకూనన్ను కొ
ళిదుఎత్తికొండోగిబిట్టళు అదన్నునోడిద ఈ అరసను ఇవళు ఏనొందుపండితప
రిహారవ్రూ ఇల్లదెనీరుమీద కూడలే ఎద్దుహోదళ్లువే హోగిరువాగనమ్మహెంగ
సరిగె ఎష్టు ఉపచారామాడిదరూ బహుదివసగళవరిగె అరియన్నుబిట్టుఏళదెబిద్ది
ద్ధార్ల్లువే అదునావు మాడువ ఉపచారదిందలే ఆద్దరిందఇన్ను నావు హాగె
మాడిసువెనెందునెనెదుకొండు బందుబిట్టను బందకూడలేతన్నహెండతిగెప్రస
వకాలవుసమీపిసి ఇరువదన్ను తిళిదుఅరమనెవైద్యరిగూ సూలగిత్తిగూ గాడిగళి
గూరాణిగె ప్రసవప్రయుక్తవాగి యావఉపచారా మాడబేడవెందు ఆజ్ఞాపిసి
దను ఇదన్నుఅరితెపట్టమహిషిగాయనిగె ప్రీతియాగిరువళ్ళ ంగారవనదతెలనద
వరన్ను కరెయిసిఇందుమొదలాగి తోటదల్లిగిడహుంబు మరగళిగె నీరన్నుజెల్ల
బేడగొబ్బరసాకువదు కళెకిత్తువదు మొదలాద ఉపచారగళన్ను మాడబేడ
వెందుఅప్పణెకొట్టళు ఎరడుదివసగళ బళిక రాయనుతోటదల్లి విహరిసహో
దాగతోటవుబాడియిరువదన్నుకండు కోపిసితోటగారరన్ను నోడిహోగి
రువదుయాతక్కెందు కేళిదనుస్వామీఇదు రాణియవర ఆజ్ఞెయెందరు అదన్ను
కేళిరాయను తక్షణవే అంతఃపురక్కె హోగి హెణ్ణేనమ్మరూవిన తోట్టక్కె
యాతక్కె నీరన్ను జెల్లదిరువహాగె అప్పణెకొట్టేయెందనువివేకవుంజవేకేళు
అరణ్యదల్లిరువ గిడమరగళిగె నీరుజెల్లువదు మొదలాద ఉపచారవన్నుయారు
మాడుత్తారెఆద్దరిందఇవుగళుహాగెయేక్కె రాగబహుదెందుఅప్పణెకొట్టెనెందం

దళు అదన్నుకేళి రాయను నాచికెపట్టిద్ద తన్నబిడుదిగెబందు పండితరుమొద
లాదవరిగె ముంచినహాగె రాణిగె ఉపచారామాడలప్పణెమాడిదను రాణియూ
నీరన్ను చెల్లువహాగె తోటగారరిగె అప్పణెకొట్టళు ఆద్దరింద తారతమ్యగ
ళనోడి నడెయిసబేకు.

33

ఒబ్బఅరసను ఒందుగిణియసాకిదను అదు ఒందుదివస దేవలోకద గిణిగళొ
డనెకూడిహారిహోగిఅల్లిద్ద ఒందుమావినబీజవకొండుబందురాయనకైయ్య
ల్లికొట్టితు బళిక రాయన నోడి ఇదన్ను నెట్టుపైరుమాడిసిదరె ఇదరహణ్ణతిందవ
రిగె ముదితనవుహోగి వయస్సుబరువదెందుహేళితు రాయను హాగెయేయెందుసం
తోషపట్టు ఆబీజవన్ను తన్నశృంగారతోటదల్లినెడిసిసాకిదను కెలవువర్షగ
ళిగె అదరల్లి మొగ్గెగళుతోరి హూవాగి హీచుహిడిదు కాయిగళూ హణ్ణుగళూ
తుంబి యిద్దవాగ రాయను అవుగళల్లి ఒందుహణ్ణన్ను కొయిదు బరహేళి పరీ
క్షిసబేకెందు అదన్ను ఒబ్బముదుకనిగెకొట్టను ఆదరె ఆ హణ్ణినల్లి అదక్కె
మున్చె ఒందుగరుడను బడిదుకొండుహోగద హావు కక్కిదవిషవు బిద్దిత్తు ఆ
ద్దరింద అవను తక్షణవే మూర్ఛెయాగిబిద్దు సత్తోదను రాయను అదన్నుకం
డు దిగులుపట్టు ఈ హక్కి నన్న కొల్లలిక్కె అల్లవే యత్నపట్టితెందు హేళి
కోపదింద ఆగిణియహిడిదు సుత్తినెలదల్లి హొడెదుకొందను బళిక ఆవూరల్లి
విషదమావినమరవెందు ఆ మరక్కె హెసరాయితు హాగిరువాగ ఒబ్బ అగస
ను తన్నహెండతిగె జింబలవాగి ముదితియాద తన్నతాయన్ను హొడెదను ఆము
దితి మగనమేలె శిట్టాగి సత్తోగనెనెదు విషదమావినమరవిరువ ఆతోటక్కె
బందుఅదరల్లిఒందుహణ్ణన్ను కొయిదు తిందళు (ఆక్షణవే)అత్యంత సౌందర్య
వతియాగి హదినారు వయస్సుళ్ళవళాగినింతళు ఆ అతిశయవ ప్రసిద్ధిమాడిదళు
రాయను తిళిదు అవళన్నుకరెయిసి నోడి ఇన్నూ కెలబరు ముదుకరిగూ ఆ హ

ಣ್ಣುಗಳ ಕೊಡಿಸಿ ಹಾಗೆ ಆಗುವದನ್ನು ಕಂಡು ಹಣ್ಣಿನ ಅತಿಶಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಯ್ಯೊ ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಗಿಳಿಯನ್ನು ಕೊಂದೆನೇ ಈ ದ್ರೋಹಿ ಯಿದ್ದರೇನು ಹೋದರೇನೆಂದು ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತಿವಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವ ಬಿಟ್ಟನು ಆದ್ದರಿಂದ ಆಲೋಚಿಸದೆ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೆಡುವರು.

೩೮

ಒಬ್ಬ ಧನವರ್ತಕನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹತ್ರ ಓದಿಸಿದನು ಓದುತ್ತಾಬರುವಾಗ ಆ ಹೆಣ್ಣು ನೆರದಳು ಅದನ್ನು ತಂದೆಯು ತಿಳಿದು ಮಗಳ ಕರೆಯಿಸಿ ಅಮ್ಮಾ ನೀನು ಓದಿಕೊಂಡ ಉಪಾಧ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಗಿರೆಂದನು ಹಾಗೆ ಅವಳು ಉಪಾಧ್ಯನ ಹತ್ರ ಹೋಗಿ ತಾಂಬೂಲ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳ ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರಿಸಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರೆಂದಳು ಈ ಚಾಪಲ್ಯದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಬಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಹೆಣ್ಣೇ ಈ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾದ ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಿನಗೆ ನಾನು ಇದುವರಿಗೆ ಪಾಡುಪಟ್ಟೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟಹಣವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಬಹಳ ದಿವಸವಾಗಿ ಕೋರಿಯಿದ್ದೇನೆ ಅದನ್ನು ತಳ್ಳದೆ ಯಾಡೇರಿಸೆಂದು ಬಾಯಿಬಂದು ಹೇಳಿದನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಮಾನವುಳ್ಳ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮೈಯುನಡುಗಿ ಮನಸ್ಸುನೊಂದು ಎಲೋ (ಎಣಿಕೆ ಮರೆತ ದ್ರೋಹೀ) ನನ್ನನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವದು ನಿನಗೆ ನ್ಯಾಯವೇ (ವಿದ್ವತ್ತುಂಟನೇ) ನೀನೀಗಲೇ ಕೆಟ್ಟೋಗುವಿಯೆಂದು ಬೈದು ಬಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಓಡಿಬಂದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಿಂದುಬುದ್ಧಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಕೋಪದೊಂದಿಗೆ ಆ ವರ್ತಕನ ಹತ್ರ ಹೋಗಿ ಅಪ್ಪಾ ನೀವಿನ್ನು ಇದ್ದೀರೇಮೆಂದರ್ತನು ಅತೇನೆಂದನು ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಮೈನೆರದ ದಿವಸ ಹಾಗಶಿಮೆಂದಂದನು ಶೆಟ್ಟಿಯು ಅವಿವೇಕಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಬೆದರಿ ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದಂದನು ಈಗಲೇ ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿ ನದಿಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದೇ ಕಾರ್ಯವೆಂದಂದನು ಅವನು ಇವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಹಾಗೇ ನದಿಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತೇ

ಲಿಹೋಗುವದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ರಾಯನು ಕಂಡೆತ್ತಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿಕೊಂಡು ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿದ ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿ ನದಿಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು ಬಳಿಕ ಆವುಪಾಧ್ಯಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನದಿಗೆ ಬಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೆಲವು ಆಳುಗಳ ತಲೆಗಳಮೇಲೆ ಹೊರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಡಗಿಕೊಂಡನು ಬಳಿಕ ತಾನು ಭೋಜನಾಮಾಡಿ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಮೊದಲಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದುರಾಶೆಯ ಅವಸರದಿಂದ(ಈಗಲೇನು ಹೇಳುತ್ತೀ ಹೆಣ್ಣೇ)ನೆಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ತೆರೆದನು ಅದು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಹುಲಿ ಯಾದ್ದರಿಂದ ಬಗ್ಗನೆ ದುಮಿಕಿ ಕೊರಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ ಇವನ ಆಶೆ ತೀರುವದು ಹೋಗಿ ಅದು ಹಸಿವಿ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಊರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಓಡಿಹೋಯಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಮೋಸವು ನಾಶಮಾಡುವದು.

೩೫

ಜಂಬುಕೇಶ್ವರವೆಂಬ ಶಿವಸ್ಥಳವೂ ಶ್ರೀರಂಗವೆಂಬ ವಿಷ್ಣುಸ್ಥಳವೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಹಳ ಸಮೀಪವಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗದ ವೈಷ್ಣವರು ಆ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರನ ಕುರಿತು ಅಸೂಯೆಯಾಗಿರುವರು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ವೈಷ್ಣವನು ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉಪಾದಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಬರುವಾಗ ಒಂದು ಕಾಗಿಯು ಜಂಬುಕೇಶ್ವರದ ಗುಡಿಯ ಪ್ರಾಕಾರದಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಮೂಗನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಇವನು ಕಂಡು ಓ ಹೋ ಶ್ರೀರಂಗದ ವೈಷ್ಣವ ಕಾಗಿಯೇ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರದ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಹಾಗೆ ಇಡಿದು ದೊಬ್ಬು ನಾನು ಈ ಊರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆವೆತ್ತಿ ನಾಶಮಾಡುವೆನೆಂದಂದನು ಆದ್ದರಿಂದ(ಮತಶ್ವೇಷದ ಭೇದವು)ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೀಗಿರುವದು.

೩೬

ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ದರಿದ್ರನು ತನ್ನ ಬಾವನು ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಇಂಥಾವನೆಂದು ತಿಳಿಯಿಸಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಹಾ ಕೂತುಕೊಂಡು ಭೋಜನಾಮಾಡುವಾ

ಗ ಆಮನೆಯೆಲ್ಲವೂ ಬೆಳಕಾಗಿರುವಹಾಗೆ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವದೀವಿಗೆಯನೋಡಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಹತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಬಾವನನೋಡಿ ಹೀಗೆಬೆಳಕುಮಾಡುವ ಇದು ಯಾವವಸ್ತುವು ನಾನುನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದನು ಅವನು ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಸೂರ್ಯನಕೂಸು ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಬರುವದು ಉಂಟೆಂದನು ಹಾಗೆಮೇಮಿಂದು ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದನು ಬಳಿಕ ಆಮನೆಯಮನುಷ್ಯರು ಸ್ವಲ್ಪಆಚೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನುನೋಡಿ ಆಸೂರ್ಯನಕೂಸನ್ನು ತನ್ನಊರಿಗೆ ಕದ್ದುಕೊಂಡುಹೋಗನೆನೆದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅದನ್ನೆತ್ತಿಮನೆಯಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವಿಕಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡದೆಯಿದ್ದನು ಅದು ಹುಲ್ಲಿನಮನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತು ಹತ್ತಿಬಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಿದಕೂಡಲೆ ಕಡಿಮೆಮನುಷ್ಯರು ಅದರೊಳಗೆ ಮರೆಯಾಗಿಬಿದ್ದಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಕೆದರಿ ಎತ್ತುವಾಗ ಆಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ದಡ್ಡನು ಆಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅದನ್ನುನೋಡಿ ಅವರು ನೀನೇನುಹುಡುಕುತ್ತೀಯೆಂದರು ಅವನು ಸೂರ್ಯನಕೂಸನ್ನೆತ್ತಿಅವಿಕಿಟ್ಟಿನು ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತೇನೆಂದನು ಓಹೋ ನೀನೇಮೋಸಮಾಡಿದಿಯೆಂದು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಹೊರಡಿಸಿದರು ಆದ್ದರಿಂದ ದಡ್ಡರಶೇರಕೆಯು ಹೀಗೇ ಯಿರುವದು.

೩೭

ಮುಂಚೇ ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬನು ಅಧಿಕಾರಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅವನಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನೆಂಬವನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನ ಡಿಲ್ಲೀಪಾಥ್ಥಾವಾದವರು ಬುದ್ಧಿಮಂತನೆಂದುಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನ ತಮ್ಮಹತ್ರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಬೇಕೆಂದು ರಾಯನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನುಕಳುಹಿದರು ರಾಯನು ಹಾಗೇಬುದ್ಧಿಸಾಗರನನ್ನು ಕಳುಹಿದನು ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನು ಪಾಥ್ಥಾವನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪಾಥ್ಥಾಮಾಡಿದ ಉಪಾಯವೇನೆಂದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ತನ್ನಹಾಗೆ ವೇಷವಹಾಕಿ ತನ್ನಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನು ಮಂತ್ರಿವೇಷವಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಿಗಳಸಾಲಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಬಳಿಕ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನನ್ನು ಬರಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನು ಮಂತ್ರಿಸಾಲಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಥ್ಥಾಮುಂಚಿನಿಂತು ಕಾಣಿಕೆಮಡಗಿ ಬಗ್ಗಿ

ದನು ಪಾಥ್ಶಾ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನನೋಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿ ಯೆಂದಂದನು ಆಳಿದವನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವವರ ನೋಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿನೆಂದಂದನು ಪಾಥ್ಶಾ ಅದನ್ನುಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು ಬಳಿಕ ಪಾಥ್ಶಾ ಇಂಥಾಮಂತ್ರಿ ರಾಯನಿಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ರಾಯನು ಕಡಿಮೆಯವರಹಾಗೆ ನಮಗೆ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕಟ್ಟದೆ ಭಯಪಡದೆ ಇದ್ಧಾನೆಯೆಂದು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡನು.

೩೮

ಒಬ್ಬಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆಒಬ್ಬಮಗನಿದ್ದನು ಆಮಗನು ಓದುಬಾರದ ದಡ್ಡನಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ತಂದೆ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಗನೇ ನೀನುದೊಡ್ಡವನಾಗಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ಧೀಯೇ ಇಂದು ಮೀನಾದರೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಾರೆಂದಂದನು ಆಕ್ಸ್ವದನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೋಗಿ ಆಕೆರೆಯ ನಾಲ್ಕಾರೂತಾವಿನಲ್ಲಿ ಅಗೆದು ತೆರೆದುಬಿಟ್ಟನು ಕೆರೆಯನೀರೆಲ್ಲಾವು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ಬಳಿಕ ಕೆರೆಯನಡುವೆ ಕೆಸರೂ ನೀರೂ ಆಗಿದ್ದಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಬಿದಕಿ ಏಳೆಂಟುಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಂದು ತಂದೆಯಮುಂದೆಇಟ್ಟನು ತಂದೆಯು ಯಿಷ್ಟುದಿವಸಗಳಬಳಿಕ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಬುದ್ಧಿಬಂತೇಯೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪಸಂತೋಷವಾಗಿ ಅಪ್ಪಾ ಮಗುವೇ ನೀನಿಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಬಳಲಿಕೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕಿದ್ಧೀಯೆಂದಂದನು ಆ ಕೆರೆಯನೀರು ಸ್ವಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದಂದನು ಅದೇನುಸಂಗತಿಯೆಂದಂದನು ತಾನುಕೆರೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಮೀನುಹಿಡಿದಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು ತಂದೆಯು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನಬದುಕನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದಿಯೇಯೆಂದು ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿ ಅತ್ತು ಕೆರೆಯನೀರು ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಆವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯದೆ ನಷ್ಟಪಟ್ಟನು ಆದ್ದರಿಂದ ದಡ್ಡನಾದ ಮಗನಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ನಷ್ಟವೇಬರುವದು.

೩೯

ತನ್ನತಂದೆ ಸತ್ಹೋದಕೂಡಲೇ ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಾಮಾಡನೆನೆದು ಆಗ

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಪ್ರತಿವರ್ಷವು ನಮಗೆ ಕೊಡುವ ತೆರಿಗೆ ಹಣವು ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಬರುವದರಿಂದ ಒಂದು ದಿವಸವೂ ಬೊಕ್ಕಸವು ತುಂಬಲಿಲ್ಲವು ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾನಾಸರಕುಗಳು ಗದ್ದೆ ಬೆದ್ದಲು ಮನೆಗಳು ತೋಪುಗಳು ಇವು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ವಿಧಿಸಿ ಕೊಡದವರನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ಅವರ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತುವರ್ಷಗಳ ತೆರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಲ ಬರಮಾಡಿ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿಸ ತೋರುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದಂದನು ಮಂತ್ರಿಯು ಮಹಾರಾಯನೇ ನಾನು ಮಾಡುವ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕೋಪಿಸದೆ ಕೇಳಿ ಬಳಿಕ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಳಿಕ ಉತ್ತು ಪೈರುಮಾಡ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದ ಬಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಮುಂದು ಹಣವನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿ ಪೈರಿಡಿಸಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ತೆರಿಗೆ ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರೂ ಅವರಿಂದ ಅರಸರೂ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ದನಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಿತಾಮಾಡಿ ಕರಿಯದೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನ ಹಾಲೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇಸಲ ಬೇಕೆಂದು ಅದರ ಕೆಚ್ಚಲನ್ನು ಕೊಯಿದರೆ ಕೊಂಚವಾದರೂ ಹಾಲು ಸಿಕ್ಕುವದೇ ಮತ್ತೂ ರಾಯನಿಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವದರಿಂದ ರಾಯನೆಂಬುವ ಹೆಸರೂ ನರರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದರಿಂದ ನೃಪನೆಂಬುವ ಹೆಸರೂ ಉಂಟಾದವೆಂದು ಹೀಗೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಇದರಿಂದ ರಾಯಕುವರನು ಕಡೀವಾಣದಿಂದ ತಿರುಗುವ ಕುದುರೆಯಹಾಗೆ ತಿರಿಗಿ ಮಂತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

೪೦

ಸಾರತೇತ್ರವೆಂಬುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ರಿಹಿವೃದ್ಧಿಯೆಂಬುವ ಗ್ರಾಮದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಪೈರಿಡುವ ಕಬ್ಬುಗಳನ್ನೂ ಬಾಳೆಗಳನ್ನೂ ಹತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪಕ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಲೂರಿನ ಹತ್ರವಿರುವ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಆನೆಗಳೂ ಇಲಿಗಳೂ

ರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆಬಂದು ತಿಂದು ನಾಶಾಮಾಡಿ ಹೊತ್ತುಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಮಳೆಸುರಿದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರವಾಹವು ಬಂತು ಅಂದಿನ ದಿವಸವೂ ಎಂದಿನಪ್ರಕಾರ ಆನೆಗಳೂ ಇಲಿಗಳೂ ಕಬ್ಬುಬಾಳೆ ತೋಟ ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಗಳು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ದಾಟಕೂಡದ್ದರಿಂದ ಆನೆಗಳೇ ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ಆಚೆಗೆಕೊಂಡೋಗಿ ಬಿಡುವಿರಾದರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗುವ ಉಪಕಾರವು ನಿಮಗೆ ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದೆಂದು ಬಗ್ಗಿ ಹೇಳಲು ಆನೆಗಳೆಲ್ಲವು ಈಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಒಂದುಉಪಕಾರವುಂಟೇ ಯೆಂದು ನಕ್ಕು ನಿಂದಿಸಿಹೋದವು ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುದಿಯಾನೆಮಾತ್ರ ನಿಂದಿಸದೆ ಆ ಇಲಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ್ಹೋಗಿ ನದಿಯ ಆಚೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿತು ಬಳಿಕ ಒಂದುದಿವಸ ಆಊರು ಒಕ್ಕಲಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನಮ್ಮ ಪೈರೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾಶಾ ಮಾಡುವ ಆನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ ಆನೆಬರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪನ್ನುಅಗೆದು ಮರೆಮಾಡಿದರು ಆಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಆದಿವಸರಾತ್ರಿ ಎಂದಿನಹಾಗೆಬಂದು ಆನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಿದ್ದು ಶ್ರಮಪಡಲು ಆಹಾದಿಯಲ್ಲಿಹೋಗುವ ಇಲಿಗಳು ತಮಗೆ ಮುಂಚೆ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿದಆನೆಯನ್ನುಕಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಕಪ್ಪಿನ ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ದೊಬ್ಬಲು ಆ ಆನೆಯೂ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಮೆಟ್ಟೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆಬಂದು ಇಲಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಹೊಗಳಿ ಬಳಿಕ ತನ್ನಜಾತಿಯಾದ ಕಡಿಮೆ ಆನೆಗಳನ್ನುಕಪ್ಪಿನಿಂದಲು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಉಪಕಾರಾಮಾಡುವವರಿಗೂ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿದವರಿಗೂ ಬರುವ ಕೇಡು ತೀರುವದು.

೪೧

ಒಬ್ಬವರ್ತಕನು ತನ್ನ ಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನೂರಹತ್ತು ವರಹಾಗಳನ್ನು ಸಾಲತೆಗದುಕೊಂಡ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆವರಹಾಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಅವನೂ ಇವನೂ ಜಗಳವಾಡಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಊರನ್ನುಕುರಿತು ಹೋಗುವಾಗ ಹಾದಿಯನಡುವೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ವರ್ತಕನೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೇಮಾತನ್ನುಹೇಳಿ ನಾನು ಸಾಲಾಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಕ್ಕೆ ಜೇಟಿಲ್ಲಿ

ಎಷ್ಟುವರ್ಷಗಳಾದವು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಸಾಲದಪತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿರಿ ಅಪ್ಪಾ ನೆಂದು ತಂತ್ರವಾಗಿಹೇಳಲು ವರ್ತಕನು ಇಕ್ಕೋ ನೋಡೆಂದು ನಡುವಿನಿಂದೆತ್ತಿ ಕೊಡುವಾಗ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಅದನ್ನು ನೋಡುವವನಹಾಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದುಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿದಮಾತ್ರದಲ್ಲೆ ಆ ವರ್ತಕನು ಅವನಮಡಿಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಒಕ್ಕಲಿಗನನೋಡಿ ನೀನು ಚೀಟನ್ನು ಹರಿದಿಯೋ ನಿಜವಹೇಳೆನಲು ನಾನುಸಾಲತೆಗೆದ್ದೂ ಇಲ್ಲ ಚೀಟನ್ನು ಹರಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಂದನು ಬಳಿಕ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ವರ್ತಕನ ನೋಡಿ ಇವನು ಹರಿದುಹಾಕಿದಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹರಿದಚೂರುಗಳಿದ್ದರೆ ಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಾನೋಡುವೆವೆಂದು ಕಳುಹಿ ಬಳಿಕ ಒಕ್ಕಲಿಗನು (ಅದನ್ನು) ಮರೆಯುವಹಾಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಆವರ್ತಕನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವನೇ ಯೆನಲು ಇವನು ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರನು ಅದು ಬಹಳದೂರವೆಂದನು ಅದನ್ನುಕೇಳಿದ ನೀತಿಗಾರನು ಅವನನ್ನುಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಹೊಡೆಯಿಸಿ ವರಹಾಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಶೆಟ್ಟಿಯಕೈಯಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು.

೪೨

ಒಬ್ಬಶೆಟ್ಟಿ ಪಶ್ಚಮದೇಶದಿಂದ ಹತ್ತು ಎತ್ತುಗಳಮೇಲೆ ಬೆಲ್ಲದಹೇರುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಸಿಕೊಂಡುಬರುವಾಗ ಹಾದಿಯೊಳಗೆ ಒಂದೆತ್ತು ಎಗರಿ ಹೇರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿತು ಆಗ ಆವರ್ತಕನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬದನಮೇಯಿಸುವ ಹುಡುಗನ ಕರೆದು ತಮ್ಮಾ ಈಬೆಲ್ಲದ ಹೇರನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಗಡ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿನಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಹಾಕು ಬಳಿಕ ನಿನಗೆ ತುಂಬ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೆನೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಆ ಹುಡುಗನು ಒಳ್ಳೇದೆಂದು ಹಾಗೇ ಯೆತ್ತಿದನು ಆ ಬಳಿಕ ಆಶೆಟ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದುಂಡೆ ಬೆಲ್ಲವ ಕೊಟ್ಟನು ಹುಡುಗನು ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ತುಂಬ ಬೆಲ್ಲವ ಕೊಡೆಂದನು ವರ್ತಕನು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಕೊಟ್ಟನು ಇದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ತುಂಬಕೊಡೆಂದು ಎಷ್ಟುಕೊಟ್ಟರೂ ಹೀಗೇಹೇಳಿ ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆಬಂದ ಒಂದು ಹಾದಿಹೋಕನು ಒಂದು ಉಪಾಯವ ಮಾಡಿದನು ಏನಂದರೆ ಒಂದುಕೈಯಲ್ಲೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಬೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯೊಳಗೆ ಬೆಲ್ಲವ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ

ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಎರಡುಕೈಗಳ ಬಿಲ್ಲದ ತೋರಿಸಿ ತಮ್ಮ ನೀ ಯದೆಷ್ಟಿದೆಷ್ಟು ಹೇಳೆಂದಂದನು ಕ್ವಾದನು ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಇದು ತುಂಬವಿದೆ ಎಂದಂದನು ಇದು ತುಂಬವಿರುವದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೆಂದನು ಹುಡುಗನು ನಾಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾತಾಡದೆ ಹೋದನು.

೪೩

ಹಣದಲ್ಲಿಆಶೆಯಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬಸನ್ಯಾಸಿಯು ಅರಣ್ಯದಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದುನಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಂಜಿ ಓಡಿದನು ಆಗ ಎದುರಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸದವನೊಂದಿಗೆ ಸಹಾಬಂದ ಇಬ್ಬರುಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಇವನನೋಡಿ ನೀನು ಯಾಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತೀಯೆಂದರು ಪ್ರಾಣಘಾತಕವ ನೋಡಿ ಚೆದರಿ ಓಡುತ್ತೇನೆಂದಂದನು ಬಳಿಕ ಅವರು ಹಣವ ಪ್ರಾಣಘಾತಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಇವನು ದಡ್ಡನೆಂದು ನೆನೆದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಹಣವ ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋದರು ಇವರಕೆಲಸದವನು ಇವರ ಕೊಂದುಹಾಕಿದರೆ ಆ ಹಣವ ತಾನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದುನೆನೆದು ಅವರಿಗೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡುವಅನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಇಕ್ಕಿದನು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕೆಲಸದವನು ಒಂದುವೇಳೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಪಾಲು ಕೇಳುವನೆಂದುನೆನೆದು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ ಅವನನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಬಳಿಕ ಅವನು ಅಟ್ಟುಇಕ್ಕಿದ ಅನ್ನವ ತಿಂದು ಇವರೂಸತ್ತು ಪ್ರಾಣಘಾತಕವೆಂಬುವ ಮಾತನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದರು.

೪೪

ಒಬ್ಬಬಣಿಜಿಗನು ಅನೇಕದ್ರವ್ಯವಕೊಟ್ಟು ಒಂದುರತ್ನವಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತನ್ನಹೆಂಡತಿಯಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದವನಹಸ್ತ ಕೊಟ್ಟನು ಆರತ್ನವ ಅವನು ವರ್ತಕನ ಹೆಂಡತಿಯಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವರ್ತಕನುಬಂದು ನಾನು ಕಳುಹಿದ ರತ್ನವ ಇಂಥಾವನು ನಿನ್ನಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನೇಯೆಂದು ತನ್ನಹೆಂಡತಿಯನ್ನುಕೇಳಲು ಅವಳಿಲ್ಲವೆಂದಂದಳು ಬಣಿಜಿಗನುತನ್ನಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ತೆಗದುಕೊಂಡವನನ್ನು ನಾನುಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಯೇಯೆಂದು ಕೇಳಲು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆನೆಂದನು ಇವನು ಮೋಸಮಾಡಿದನೆಂದು ಬಣಿಜಿಗನು ರಾಯನಹಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು ರಾಯನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೂಅವನು

అదన్ను కొట్టుబిట్టెనెందను సాక్షియుంటేయెందు కేళిదను ఇబ్బరుంటెందను మరుదివస ప్రతివాదియన్నూ బణిజిగనన్నూ అవన హెండతియన్నూ ఒబ్బరిగొబ్బరు మాతాడికొళ్ళది బేరెబేరెమడగి ముంచె బణిజిగన హెండతియ కరెదు కేళలు నన్నకైయల్లి కొడలిల్లవెందందళు బణిజిగనన్ను నీను కొట్ట రత్నవు ఎష్టుగాత్రవిరువదెందు కేళలు జప్పర ద్రాక్షియ హణ్ణినష్టిరువ దెందందను బళిక ప్రతివాదియన్ను కేళలు అవనూ అష్టే యిరువదెందను సాక్షిగళ ఒబ్బొబ్బనాగి కెళువాగ ఒబ్బను నింబేహణ్ణష్టెందను ఒబ్బను మావిన కాయి హోరవెందను హీగె అవరుహేళిద వెత్యాసదింద హుశియెందు తిళిదు అవరన్ను దండిసువాగ సుళ్ళుసాక్షి హేళ హేళిదను నావరియవెందరు ప్రతివాది బెదరి రత్నవన్ను వర్తకనిగె కొట్టుబిట్టను.

౨౫

నాల్వరు కూడికొండు ఒందూరిగె ప్రయాణవాగి హోగువాగ హాదియల్లి ఒందు హణదగంటన్ను కండిత్తిదరు ఆదరె అద హంచిడువదన్ను కురితు ఒబ్బరిగొబ్బరిగె జగళవుబందు బహళ హొత్తుమాతాడిదహూ తీరద్దరింద ఆలూరల్లి అంగడియిట్టుకొండిరువ ఒబ్బ ఘనవాద వర్తకనకండు ఎలే శెట్టి ఇక్కో తిళియువ ఈ కోళక్కె హోగి నావు బుత్తియన్నవ ఉండు బరువెవు తిరిగి ఇదన్ను నావు నాల్వరు బందు కేళిదరె కొడీయెందు ఆ హణదగంట గురుకొండిగె అవన హత్ర మధ్యస్తవాగి కట్టిఇట్టు కోళక్కె హోగి స్నానానుష్ఠాన గళన్ను తీరిసికొండు భోజనామాడిదకూడలే ఆ కోళద కట్టెయ ఆలదమరద నెరళల్లి బళలికె తీర కూతుకొండా తమ్మొళగొబ్బన నావుకండుమాతాడిబంద శెట్టియహత్రహోగి ఒందు హణక్కె వీళెయ ఎలె అడకె హొగెసొప్పు తెగెదుకొండు బారెందు కళుహలు అవను హాగే ఆగలియెందు హోగి శెట్ట్రే ఆ హణదగంట కొడీరెందు కేళిదను శెట్టి అవర్నిల్లది కొడెనెందందను ఆదరె అవరింద హేళిసుత్తేనె నోడిరెందు అల్లిద్దహాగే అవరన్ను కురితు ఘట్టియాగికూగి శెట్టి

ನೀವುಹೇಳದೆ ಕೊಡೆನೆನುತ್ತಾನೆ ಎನಲು ಅವರು ಅಡ್ಡಿಹೇಳದೆ ಕೊಡಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೂಗಿಹೇಳಲು ಶೆಟ್ಟಿ ಗಂಟನ್ನೆತ್ತಿ ಅವನಕೈಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು ಅವನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಬಳಿಕ ಈಮೂವರೂ ಒಂದು ಘಳಿಗೆಯವರಿಗೂ ಅವನು ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಶೆಟ್ಟಿಯಹತ್ರಕ್ಕೆಬಂದು ಅವನೆಲ್ಲೆನಲು ಅವನು ಆಗಲೇಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಟ್ಟನೇ ಎಂದನು ಓಹೋ ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದೆಯೇ ಶೆಟ್ಟೀ ನಾವು ನಾಲ್ವರೂ ಬಂದುಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡೆಂದೆವಲ್ಲವೇ ನೀನುಹಾಗೆ ಮಾಡದ್ದರಿಂದ ಆಗಂಟನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಟ್ಟಿಯ ನಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಆಊರಿನನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಹತ್ರಹ್ಹೋಗಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನುಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ಒಳ್ಳೇದು ನೀವುಹೇಳಿದಹಾಗೇ ನಾಲ್ವರೂ ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಶೆಟ್ಟಿ ಆಗಂಟನ್ನು ಕೊಡುವನೆನಲು ಅದನ್ನುಕೇಳಿ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ಹೋದರು.

೪೬

ಮಲಯಾಳದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಾರ್ದನಪುರವೆಂಬುವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮುಖ ಸುವಿಶೇಷರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕರು ಪರದೇಶಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡುಬರಬೇಕೆಂದು ನೆನೆದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದುಸಾವಿರ ಹೊನ್ನುಗಳ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಡಗಿನದೇಶದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಮುಖನೆಂಬುವನು ತಾನು ಕೊಂಡುಹೋದ ಸಾವಿರಹೊನ್ನುಗಳ ಮಡಗಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರಾ ಮಾಡಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ರವ್ಯವ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು ಸುವಿಶೇಷನೆಂಬವನು ತನ್ನ ಸಾವಿರ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಲಿತು ಬಹಳಪ್ರಪಂಡಿತನಾಗಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನುಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಸುಮುಖನಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿ ಜೀವನಾಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಸುಮುಖನು ತನ್ನದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗನೆನೆದು ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಂಟೆಗಳಮೇಲೆ ಹೇರಿಸಿ ಸುವಿಶೇಷನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದಡವಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಹಣವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಳ್ಳರು ಸೂರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಬಳಿಕ ಇಬ್ಬರೂದರಿದ್ರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆಬಂದು ಸೇರಿದರು

హోగిరలు ఆకేశవన్ను ఆశువరాయను తనగె ఒబ్బవిద్వాంస బేకెందు తిళియిసిదాగ సువిసేషనుహోగి తన్న విద్యాసామర్థ్యవ తిళియిసి మేలన్ను పడెదను సుముఖను తానుహోగలాడిసికొండ ద్రవ్యవ నెనెదు వ్యసనవన్ను హొందిదను ఆద్దరింద ధనసంపత్తిగె నాశవుబరువదు విద్యాసంపత్తిగె నాశవిల్లవు.

౪౬

ఒందూరల్లి ఒబ్బ బ్రాహ్మణను భిక్షవెత్తికొండుబందు హెండతియ కైయల్లికొడువను అవళు అడిగెమాడి అన్నవిక్కి కనబొరిగెయింద గండనన్ను ఒందుహిట్టు దినవూ హొడెయుత్తాబరువళు ఇవళు కెట్టవళు ఎష్టుదివసగళు ఇవళ కైయల్లి హిట్టుతిన్నువదెందు నెనదు హత్తుదివసగళిగె నెరయ గ్రామక్కె హోగి బరుత్తేనెమెందు హెండతిమొందిగె హేళిదను నీవుహోదరె కనబొరిగెయింద యారన్ను హొడెయువదెందు కేళిదళు నానుసాకిద అరళీమరవిదె అదన్ను హొడెయెందు హేళిదను అవను హాగే హోదకూడలే గండనిగిక్కువ అన్నవన్నుమడగి కనబొరిగెయింద ఆ మరవన్ను హొడెదళు అదరల్లి బహళ దివసదింద వాసామాడువ ఘూతక్కె ఆహిట్టుతాకిద్దరింద నమగూ దొడ్డ ఘూతవిపళెందు ఓడిహోగువాగ ఆబ్రాహ్మణనన్నుకండు నాను ఒందుదివస హిట్టుతిందద్దరింద శరీరవు నోయుత్తదెయల్లవే నీనెష్టు దివసవాగి హిట్టు తిందిద్దో ఎందుహేళి అవళింద ఉపద్రవవిల్లదె యిరువహాగె నాను నినగె ఒందు ఉపకారామాడుత్తేనె అదేనందరె ఈఊరుఅరసిన హెండతియన్ను హిడిదుకొళ్ళుత్తేనె యారుబందు మంత్రిసిదరూ నానుహోగె నీనుబందరె నాను హోగిబిడువెనెందుహేళి ఆరాజమడదియన్ను హిడిదుకొండితు రాయను బహళ మంత్రవాదిగళ కరెయిసి చికిత్సె మాడిసువాగ ఈ బ్రాహ్మణనూహోగి రాయనహెణ్ణన్ను నీను బిట్టుహోగెందు మంత్రిసువవనహాగె హేళిదను ఆఘూతవు నాను హోగుత్తేనె ఇన్నుమేలె నీను నానిరువతావిగె బందరె కొల్లువెనెందు హోగిబిట్టితు రాయను ఆఘూతవు హోగిబిట్టితెందు బ్రాహ్మణన

తిళియిసి అవనిగెబేకాద ద్రవ్యవన్ను కొట్టు మడగికొండిద్దను హాగిరలు ఆరాయన మంత్రియ హెండతియన్ను ఆ భూతవు హోగి హిడిదుకొండితు అదన్ను రాయను తిళిదు ఆ బ్రాహ్మణన కళుహిదను హాగే ఆ బ్రాహ్మణను ఆ స్థళక్కె హోగలు ఆ భూతవు నీనుయాతక్కె బందియెందు కోపిసి కొల్లలిక్కె బరువాగ నన్న హెండతి కసబరిగెయన్ను ఎత్తికొండు బందళు ఆవళ్జా మానవన్ను హేళబంశినెందు హేళిదను అవళిల్లి బందిద్దాళెయెందు కేళితు ఇక్కోబిదియొళగె బందిద్దాళెయెందు హేళలు కేళి బెదరి ఓడిహోయితు.

౪౮

పడువణ దేశదల్లిరువ ఒబ్బ కన్నడిగను జీవనవిల్లదె సంకటపట్టు కొళ్ళుత్తిరువాగ అవను బడగదేశక్కాదరూ హోగి బదుకువెనెందు ఆలోచిసి హొరటుహోగువ హాదియల్లి తెలుగుదేశదల్లి ఒందు గ్రామద హత్రద సత్రదల్లి ఒందు దివసద రాత్రి బందు ఇళిదిద్దను బడగుదేశదల్లిరువ ఒబ్బ తెలుగను అన్న మొదలాదవక్కె శ్రమపట్టు కన్నడదేశక్కాదరూ హోగి ఊళిగవన్ను మాడి బదుకువెనెందు కైయల్లి ఒందు హగ్గవన్నిత్తికొండు ప్రతిగ్రామదల్లూ యాచిసి భోజనామాడికొండు అవనూ అందు రాత్రి ఆ సత్రక్కెబందు సేరి మలగిద్దను బెళగిన కాలదల్లి ఆ తెలుగనెద్దు పశ్చిమక్కె హోగబేకెందు తన్న హగ్గవన్ను ఎతియువాగ పశ్చిమదిందబంద కన్నడిగన కత్తినల్లి ఆ హగ్గ తగిలికొండద్దరింద అవను కత్తుకత్తు బిడు హగ్గవవెందు ఘట్టియాగి హిడిదుకొండను తెలుగను హత్తుహత్తు విడుపగ్గవెందు అదన్న ఎళెదను హాగిబ్బరూ ఒబ్బనమాతొబ్బనిగె తిళియదె హాదాడికొండిరువాగ తెలుగూ కన్నడవూ తిళిద ఒబ్బను అవరిబ్బరిగూ తిళియహేళి బిడిసిబిట్టను ఆద్దరింద ఒందు దేశదల్లి బళకెయాగిరువమాతు తిళియదె ఆదేశక్కెహోగి బదుకువెవెంబదు తప్పెందు ఆ ఇబ్బరూ తమ్మ దేశక్కె మరళిహోదరు ఆద్దరింద సకలదేశద మాతుగళన్ను కలితుకొళ్ళువదే ఎల్లరిగూ ప్రయోజనవు.

౪౯

ఒబ్బరనను చొక్కసదల్లి అధికవాగి హణవిల్లదిరువదన్నుకండు తన్న మంత్రియన్నోడి నాను శత్రుగళెల్లరన్ను జయిసి దేశగళన్ను కట్టికొండిద్దను రాయరెల్లరూ ననగెకప్పకట్టుత్తారె ఆద్దరింద ఈగననగె యారూశత్రుగళిల్లరు ఆద్దరింద ఈసేనెగళెల్లవన్ను ఇట్టుకొండు వ్యర్థవాద వెచ్చామాడబేకాద్దేను సేనాజనరెల్లరన్ను దొబ్బిహాకి చొక్కసవ తుంబిసిందను మంత్రియు ఇదు ఒళ్ళేయోచనెయల్ల నావుదళగళ దొబ్బిదసమయవనోడి శత్రుగళు యుద్ధక్కె బందరె ఆగనమగె కేళుబరువదు ఆద్దరింద సేనెగళ బిడబారదెందను రాయను దళవుబేకాదాగ మడగికొళ్ళబహుదు హణవుమాత్రవిద్దరె యావ కార్యవూ కైగూడువదెందను మంత్రియు హణవన్ను వెచ్చామాడిదరూ నమగె బేకాదాగ సేనెసిక్కలారదు అదుహ్యాగెందరె రాత్రికాలదల్లి సొణగళన్ను కూడిసబేకెందు బెల్లవకుచ్చిహాకి సొణగళ ప్రార్థిసిదరూ అదరల్లి బందు ముసురువవే ఆద్దరింద సేనగళన్ను ఇన్నూకూడిసి మడగిదరె శత్రుగళుఅంజి అణగిఇరువరెందను రాయను ఇదునిశ్చయవెందు మంత్రిహేళిదహాగె నడిదను.

౫౦

ఒబ్బబేటగారనన్ను ఒందుహులి అట్టికొండుబరూవాగ అవను ఓడి ఒందు [మరదమేలె హత్తికొండను హులియు మరదకెళగె కూతుకొండు ఆమరదల్లిద్ద కోతియనోడి ఇవనన్ను కెళగెదొబ్బిబిడు ఇవను బేడనాద్దరింద నమ్మెల్లరన్ను కొల్లువవ బహళకెట్టవనెందితు కపియు కెట్టవనాదాగ్యూ బెదరి నన్నహత్రక్కె బందవనిగె నాను కేడుమాడలారెను హోగెనలు ఆహులియు కెళగెకాదుకొండిత్తు బళిక(కపియు)బేటగారను హసివియాగియిరువద్దరింద అవనిగోస్కర హణ్ణుగళ కొండుబరువదక్కె హోయితు ఆగ హులియు బేడనన్నోడి ఆకోతియమరియు ఆల్లిదెయల్లవే అదన్ను కెళగెదొబ్బ నాను నిన్నన్ను బిట్టుబిట్టు అదన్నెత్తికొండుహోగుత్తేనె ఎందితు బేడను హాగే

కోతియమరియన్ను కెళగెదొబ్బిదను హులియు కణ్ణిగెహోదకోతియు బంద కూడలే హేళుత్తది కపియే ఉపకారామాడిద నిన్నమరియన్ను బేడను కెళగె దొబ్బిదనల్లవే ఆద్దరింద అవను కెట్టవను అవనన్ను కెళగెదొబ్బిబిడు నిన్న మరియన్ను బిట్టు హోగుత్తేనెందితు కోతియు అవనన్ను దొబ్బ కొల్లె నెంచిందితు హులియు దుష్టనిగె ఉపకారా మాడుత్తే అదరింద నినగె కేడు బరువదెంథేళి అదరమరియన్నుకిన్నది హోగిబిట్టితు బేడను కోతియు కంద హణ్ణుగళన్నుకెందు హిండకిమక్కళిగె భోజనవిల్లవల్లవేయెందు కపియు నిత్రె హోగువాగ అదన్ను కొందు ఎత్తికొండు హోదను ఆద్దరింద దుష్టరిగె సహాయవ మాడిదరె హేగెబరువదు.

౨౧

ఒబ్బ బ్రాహ్మణను అడవియొళగె ఒంటియాగి బరువాగ అల్లొందు బోనినల్లిసిక్కికొండు ఎరడు దివసగళింద ఆహారవిల్లదె ఇరువ ఒందు హులి అవనన్నునోడి ఒళ్ళేమాతుగళొడనె కరెదు అప్పా నన్నన్ను ఇదరింద తెరెదు బిట్టరె నినగె బహళ పుణ్యవుంటెందు బేడికొండితు బ్రాహ్మణను నీను దుష్ట మృగవాద్దరింద నిన్న హొరగెబిట్టరె నన్నన్ను కొల్లువియల్లవేయందందను హులియు ఉపకారామాడిద నిన్న కొల్లువెనే కొల్లెనెందు నానావిధవాగి అవనిగె నంబికె బరువహాగె హేళిదకూడలే బ్రాహ్మణను అదరమాతన్ననంబి బోనకెరెదుబిట్టను బిట్టకూడలే హులియు బ్రాహ్మణననోడి నీను ననగాహార వాగబేకు నిన్న నాను కొల్లువెనెందితు బ్రాహ్మణను ఉపకారామాడిద నన్న కొల్లువదున్యాయవేయెందందను హులియు మనుష్యరుమొదలాదప్రాణిగళన్ను కొల్లువదునమగె కులవృత్తి ఆద్దరింద నిన్నకొల్లువదు న్యాయవేయెందితు హాగిరువాగ బ్రాహ్మణను ఈసంగతియన్ను ఒబ్బరొందిగె హేళి అవరు హేళువహాగె నడెయువెనెందను బళిక అల్లిగె బంద ఒందు నరియొందిగె బ్రాహ్మనూ హులియూ ఇదన్నుహేళువాగ నరియు ననగె నీవుహేళిదరె తిళియదు

ಹುಲಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ ಬೋನಿನೊಳಗೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು ನೀನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಿದಿ ಹಾಗೆ ನೀವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ನಾನು ನ್ಯಾಯವಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಜಗಳವನ್ನು ತೀರಿಸುವೆನು ಎಂದೆಂದಿತು ಹುಲಿಯು ಒಳ್ಳೇದೆಂದು ಆ ಬೋನಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕ ಕೂಡಲೇ ಬೋನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿತು ನರಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನೋಡಿ ಮೂಢ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಬಹುದೇ(ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಿಂದುಬುದ್ಧಿ) ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಈ ಕೆಲಸವ ಮಾಡಿದಿ ಓಡಿಹೋಗೆಂದಿತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಚೆದರಿಹೋದನು.

೫೨

ಒಂದು ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಅಲ್ಲಿಬಂದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಕಾಲ್ಗಳೂ ಮೂಗೂ ಕಣ್ಗಳೂ ವೆಗ್ಗಳ ಕೆಂಪಾಗಿ ಅವೆ ನೀನು ಯಾರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತೀ ಎಂದೆಂದಿತು ಹಂಸವು ನಾನು ಹಂಸಪಕ್ಷಿ ದೇವ ಲೋಕದಿಂದ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದೆಂದಿತು ಕೊಕ್ಕರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀನೆಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೀ ಅದು ಎಂಥಾದ್ದು ಹೇಳೆಂದಿತು ಹಂಸವು ನಾನು ಬಹಳ ಸೀಯ್ಯಾದ ತೇಟೇ ನೀರುಳ್ಳ ಮಾನಸ ವೆಂಬುವ ಹೆಸರುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಅದು ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ತಾವರೇಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೇರತ್ನಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದಲೂ ಕಲ್ಪಕ ವೆಂಬುವ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿತು ಕೊಕ್ಕರೆ ಒಳ್ಳೇದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಳ್ಳಿಗಳುಂಟೇ ಎಂದು ಆಶೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೇಳಿತು ಹಂಸವು ನಳ್ಳಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದಿತು ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಛೀ ನಳ್ಳಿಯಿಲ್ಲದ್ದೇನು ತಟಾಕವು ಹೋಗೆಂದಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಹೀನಮನುಷ್ಯರು ತಮಗಿಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುವ ಅಪಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಯಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೂ ಮನುಷ್ಯರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳವ ಹೀನವಾಗಿಯೂ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ.

೫೩

ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಬಡಗುದೇಶಕ್ಹೋಗಿ ಮನೆಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಂದರು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿನ್ನ ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು

ತೆಗೆದು ತಿಜಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡನು ಎರಡುದಿವಸದವರಿಗೂ ಕೊಡದೆ ಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಒಂಟಿಯವನು ನನ್ನ ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡೆಂದನು ಅವನು ನಿನಗೆ ಒಂಟಿಯಾವದು ನನ್ನೊಂಟಿಗಳ್ಲವೇ ಯೆಂದಂದನು ಹೀಗಿಬ್ಬರೂ ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯಹತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವೇನೂಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗೆ ಒಂದೂತೋರದೆ ಒಳ್ಳೇದು ನೀವು ಮನೆಗೆಹೋಗಿಬನ್ನಿರೆಂದನು ಆದರೆ ಅವರು ಅರಿಯದೆ ಅವರಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಮನುಷ್ಯರ ಕಳುಹಿ ಅವರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಕೇಳಿಬನ್ನಿರೆಂದಂದನು ಹಾಗೇ ಹೋದರು ಒಂಟಿಯವನು ಮನೆಗೆಹೋದಕೂಡಲೇ ಅವನತಂದೆಯು ಮಗನೇ ನಿನ್ನಒಂಟಿಗಳೆಲ್ಲೆಂದನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಅವನತಂದೆಯು ಮಗನೇ ಒಂಟಿಗಳ ಎಲ್ಲಿಸಂಪಾದಿಸಿದಿ ಯೆಂದನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಅದನ್ನುಕೇಳಿ ಒಂಟಿಗಳನ್ನುತೆಗೆದು ಸೊಂತಗಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸಿದನು.

೫೮

ಒಬ್ಬರಸನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದಕುದುರೆ ಸತ್ತುಹೋದದ್ದರಿಂದ ದುಃಖಪಡುವಾಗ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದವನು ಅಯ್ಯಾ ನನ್ನನ್ನುಕಳುಹಿದರೆ ಅರಬ್ಬಿದೇಶಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಕುದುರೆಯ ಕೊಂಡುಬರುವೆನೆಂದನು ಹಾಗೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯವಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು ಅವನುಆದೇಶಕ್ಕೆಹೋಗಿ ರಾಯನಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದ್ದಕುದುರೆಗಿಂತಲು ಅತಿವೇಗವೂ ಗುಣವೂ ಉಳ್ಳ ಒಂದು ಅಶ್ವವನ್ನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನದೇಶಕ್ಕೆ ತಿರಿಗಿಬರುವಾಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಸತ್ರದಲ್ಲಿತಂಗಿ ಯಿದ್ದನು ಆಸ್ಥಳವು ಚೋರಶ್ರಯವುಳ್ಳದಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಸ್ತಾರನನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರುಂಟು ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನಿದ್ರೆಹೋಗದೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿಯಿರಬೇಕು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದುದೊಡ್ಡಕೆಲಸವಕುರಿತು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಿದ್ರೆಯು ಬಾರದೆಂದು ಉಪಾಯವನ್ನುಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಮಲಗಿಕೊಂಡನು ತಿರಿಗಿಪ್ರಧಾನಿ ಎರಡನೇ ಝಾಮದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ಕುದುರೆಗಾರನೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದೀಯೇನೋವೆಂದಂದನು ಹೌದಪ್ಪಾ ಎಂದು ನುಡಿದನು ಏನಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ ಯೆಂದಂದನು ಈ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಷ್ಟು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಮಾಡಿ ಹತ್ತಿಸಿದವನು ಯಾರೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನಲು

ఒళ్లేదు హాగేయెచ్చరికెయాగిరెందు నిద్రెహోగి మూరనేఝామదల్లియూ హాగే కుదురెయవనకూగి ఈగలేను నెనెయుత్తీయెనలు అప్పా ఈ సముద్రవన్ను అగెదవనుయారెందూ ఆమణ్ణన్నెల్లిహాకిదరెందూ యోచిసుత్తేనె యెనలు ఒళ్లేదు జాగ్రతెయాగిరెందు మలగికొళ్లువాగ తిరిగి కుదురెగారనూ స్వల్పహొత్తు తన్నన్నుమరతు నిద్రెహోగి యెచ్చరికెయాగువదరొళగె ఒబ్బకళ్లను ఆకుదురె యన్ను కొండుహోగిబిట్టను బళిక యజమానను ఎచ్చరికెయాగి కాస్తారనే యావదకురితు నెనెయుత్తీ యెందందను కాస్తారను అప్పా కుదురెతానేకళవు ఆయితల్లవే యిరువ తడిమొదలాదవుగళ నీవేత్తికొండు బరువిరో నానే హొరబేకో ఎందు ఆలోచిసుత్తేనె ఎందందను ప్రధానియు అయ్యో కుదురెయు హోగిబిట్టితేయెందు ఓడిబందు నోడి మోసహోదినల్లవేయెందు దుఃఖిసి రాయనహత్తిక్కె హోదను.

౫౫

ఒందు దొడ్డగ్రామదల్లి బట్టెగళన్ను ఒగెయువ అగసను ఆబట్టెగళ హొరువదక్కె ఒందుకత్తెయన్నూ తన్నమనెగె కావలాగి ఒందునాయన్నూ మడగి కొండిద్దను హీగిరువకాలదల్లి ఒందుదివసరాత్రి గవుగత్తలెయల్లి ఆరుమంది కళ్లరు అవనమనెగె కన్నా హాకబందరు ఆగ అల్లిద్దనాయి బొగళది సుమ్మగిత్తు కత్తెయు నాయే నీనుయాతక్కె సుమ్మనేయిద్దీ నమ్మయజమానన మనెయల్లి కళువదక్కె కళ్లరుబందు అవితిద్దారెయల్లవే నమ్మవశదల్లిరువ హిజ్జబిలెయుళ్ళ వస్త్రగళెల్లవూ హోగిబిట్టరె యజమానను నొందుహోగువనెనలు అదక్కె నాయి కత్తెయే హీగివరు అనేకసల కళువదక్కె బందరు ఆగ నాను బొగళి బొగళి యజమాననన్ను ఎబ్బిసిదెను కళ్లరు ఓడిహోదరల్లవే అదన్న నీనూ బల్లెయల్లవే ఆలుపకారవ తిళియువగుణవు నమ్మ యజమాననిగిల్ల ఆద్దరింద అవరు హొక్కు కద్దుకొండుహోదరె హోగలి నమగేనిమిత్తవిల్లవెందు నాయి హేళితు ఈనలా తానాదరూ కూగి తన్నయజమానన ఎబ్బిసువెనెందు కత్తెయు

ಮೇಘಗರ್ಜನೆಯಹಾಗೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಲಾರಂಭಿಸಿತು ಕಳ್ಳರು ಆಚೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತಿದ್ದರು ಅಗಸನು ಆಕೂಗನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಎದ್ದು ಓಡಿಬಂದು ಕೊಬ್ಬಿದಕತ್ತೆನೇ ಎಂದು ಬೈದು ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಟೊಂಕಮುರಿಯ ಹೊಡೆದುಬಿಟ್ಟು ಕೋಪದೊಡನೆ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡನು ಕಳ್ಳರು ತಿರಿಗಿಬಂದು ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಬಟ್ಟೆ ಒಡವೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಾಚಿಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನಾಯಿ ಕತ್ತೆಯನ್ನುನೋಡಿ ನಾನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಹೋದಿಯಲ್ಲವೇ ನೀನುಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಒಡೆಯನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವ ಕಂಡಿಯಲ್ಲವೇ ಆದರೂ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವ ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆಬಂತು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನವನಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನವನೇಮಾಡಬೇಕು ಒಬ್ಬನಕೆಲಸವ ಮತ್ತೊಬ್ಬನುಮಾಡಿದರೆ ಹೀಗೆಬಂದು ಸಂಭವಿಸುವದು.

೫೬

ಒಂದುಗ್ರಾಮದಿಂದ ಒಬ್ಬಶೆಟ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನದಿಯಲ್ಲಿಳಿದು ನಡೆಯುವಾಗ ಶೆಟ್ಟಿಗಿತ್ತಿಯು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಡೇಮಟ್ಟಿಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ್ಹೋದಳು ಆಗ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನದಿಯಲ್ಲಿಳಿದು ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ವಿಕಟಕವಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದಕೂಡಲೇ ಅವಳಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡನು ಶೆಟ್ಟಿ(ಯಲೇ)ನೀನು ನನ್ನಹೆಂಡತಿಯ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುತ್ತೀ ಎಂದಂದನು ಅವನು ನನ್ನಹೆಂಡತಿಯ ನಿನ್ನಹೆಂಡತಿಯಂಬುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಜಗಳವಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ಆಗ ರಾಯನು ಈವ್ಯಾಜ್ಯಗಾರರಿಬ್ಬರನ್ನುನೋಡಿ ಯುವಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಹಿರರರಿಯ ಕೂಡದ ವಿಶೇಷವಾದ ಗುರುತಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿರೆನಲು ಶೆಟ್ಟಿ ಮೇನೂತೋರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತನು ಮತ್ತವನು ಇವಳ ಎಡದತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಒಂದಿದೆಯೆನಲು ರಾಯನು ಅದನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಶೋಧಿಸಿಕಂಡು ಅವಳು ಅವನಹೆಂಡತಿಯೇಎಂದು ತೀರಿಸಿ ಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನುಬೈದು ಹೋಗೆಂದಂದನು ಬಳಿಕ ಆವಿಕಟಕವಿ ರಾಯನಮುಂದೆ ಬಂದು ನಾನು ಹಾಸ್ಯಗಾರನು ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನುಕಂಡು ಬಹುಮಾನವ ಹೊಂದ ಬಂದೆನು ಬರುವಾಗ ನನ್ನಚಾತುರ್ಯವ ಪ್ರಕಟನೆಮಾಡಬೇಕೆನುತ ಹೀಗೆಮಾಡಿದೆನೆಂದು

నడెదసంగతియ హేళలు రాయను నాచికెపట్టు శెట్టిగె ఉపచారా హేళి కళుహిదను.

౫౭

జగత్తిలకవెంబువ పట్టణదల్లిరువ ఒబ్బ అరసను ఒందుదివస హొత్తారె ఎద్దు తన్న అరమనెగె హిందియిరువ రాజబీదియన్ను ఇణికినోడువాగ అల్లి అంగడియొళగె చెల్లల్పట్టిరువ వస్తుగళన్ను ఆడుకొండిద్ద ఒబ్బ గౌడన హుడుగనన్ను ఆరాయను కండు తిరిగి తలెయ ఒళగె తెగెయువాగ బాగిలనిలువు తలెగె తాకి స్వల్పరక్తవుకండితు ఇందు నాను ఉదయకాలదల్లెద్దు ఇవనముఖవ నోడిద్దరింద నన్న తలెయల్లి గాయవు తాకి రక్తవు కాణిసితు హీగె ప్రతిదినవూ ఇవనముఖవ ఎష్టుమంది నోడువరో అవరెల్లరిగూ ఏనేనుకేడు సంభవిసదు ఆద్దరింద బహుజనవిరోధియన్ను భూమియల్లిరిసువదు ధర్మవల్లవెందు అల్లిద్ద హాగె కొల్లువవర కరెయిసి యీహుడుగన కొంధోగి తలెహొయిదు బన్ని ఎందందను అవరుబందు ఈచిక్క హుడుగన హిడిదుకొండు నిన్నముఖవ నోడిద్దరింద రాయనిగె బాగిలనిలువు తలెయల్లితాకి రక్తకండద్దరింద నిన్న శిరఛ్ఛేదన మాడహేళిదరు బారెంచితెదరు అదన్నుకేళి ఈహుడుగను రాయన కండు ఓందుమాతన్ను హేళిదబళిక తలెహొయిదుబిడిరెందు అవరన్ను బేడి కేళికొండను అవరదన్ను రాయనిగెతిళియిసి అవర అప్పణెయింద ఇవన రాయన ముంచె కొంధోగి బిట్టరు ఈ (హుడుగను) రాయననోడి నమిసి (ఓమహారాయనే) ఈగ నినగెలుంటాద స్వల్పఉపద్రవు ఇందుమొదలు నన్నముఖవ నోడిద్దరిందలే సంభవిసితెందు నన్నతలెయ హొయిదుహాక హేళిదిరి నిద్రిసియెద్దు ముందు నిమ్మముఖవనోడిదననగెహీగెతలెహోగతక్క కేడుసంభవిసితల్లవే ఇదక్కె ఏనుహేళ్తీరెందు కేళికొండు బళిక నన్నతలెయ కొడబహుదెనుత బందెనెందు హేళిదను ఆదన్నుకేళి రాయను నడిగిబిద్దు నాచికె పట్టు అవనన్ను తన్నొళగె మెచ్చికొండు అవన తన్న అరమనెయొళగె మడగి కొండు సకలవిద్యగళ కలిసి బళిక తనగెమంత్రియాగి మడగికొండను.

౫౮

ఒందన దేశీరద మరదకొంబినల్లి గీజగవు గూడుకట్టి మొట్టెగళన్ను ఇక్కి మరిగళన్ను కొడగిసి ఇరువాగ ఒందు దివస గాళియు హొడెదు దొడ్డ మళెహొయ్యుత్తిరువల్లి ఆ మరద బుడదల్లి ఒందు కోతియు గాళియిందలూ మళెయిందలూ చిట్టుకిందు శ్రమెపడువదన్ను ఆ గీజగవు నోడి (ఓ వానరవే) నానెష్టుంటు నానూ అల్లవే గాళిగూ మళెగూ క్షేమవాగి గూడుకట్టికొండు మరిగళొందిగె సౌఖ్యవాగి ఇద్దేనె నినగె మనుష్యరహాగెయే కాల్గళూ కైగళూ ఇరువదల్లదె ఒందు బాలవూ ఇదెయల్లవే హాగిరలూ ఇంథా ఆపత్కాలక్కె ఉపయోగవాగి ఒందు స్థళవన్ను మాడికొళ్ళబారదే యెంధేళలు ఆ కోతిగె కోపవు బందు నీనే నినగె బుద్ధి హేళువదెందు ఆ మరవ హత్తి అదగూడన్ను కిత్తు మరిగళు సాయువహాగె నీరొళగె హాకిబిట్టితు ఆగ ఆ గీజగవు వ్యసనపట్టు నాను న్యాయవ హేళిదరె అదక్కె అన్యాయవ మాడబహుదే యెందు ఆ ఊరిన న్యాయాధిపతియహత్ర హేళలు అవను అదన్ను కేళి అధర్మా మాడిద కోతియ దండిసబేకెందు అదన్ను కరెయిసలు అదు బహళ బెదరి బరువహాదియొళగె ఒందు హలసిన హణ్ణన్ను కొయిదు ఎత్తికొండు బందు న్యాయాధిపతియ హింది మడగి ముందాగి బందు కైముగియితు అదన్ను నోడలు న్యాయాధిపతియ కణ్ణుగళు కెంపాగి హల్లన్ను కచ్చికొండు (కెట్ట కోతియే) నీను మళెయింద పడువ శ్రమవ నోడి ఆ సాధువాద గీజగవు ఉపకారద మాతన్ను హేళిదరె అదక్కె అదర మరిగళకొందు గూడన్ను కెడిసిదియల్లవే నిన్నన్ను కత్తిగిష్టు ఖండవాగి కొయ్యుత్తేనె హాగేనిల్లెందు హెదరిసిదను కోతియు నీతిగారన నోడి కై ముగిదు (ఆళిదవరే) హిందు ముందు నోడి మాతాడబేకెనలు న్యాయాధిపతి ఇదేను హేగె హేళుత్తదెయెందు కడెగణ్ణినింద హిందె నోడిదను అల్లి చిన్న దబిందిగెయ హాగొందు హలసిన హణ్ణిరువదకండు బళిక కేకరిసికొండు స్వల్ప ఆలోచిసువవనహాగిద్దు కిరిగీవాదియాద గీజగవ నోడి అల్ప ప్రాణియే నినగె

ఇష్టుగర్వవేను చిట్టవు హణ్ణాదహాగిరువ ఇష్టుదొడ్డవానరక్కె నీనే బుద్ధి హేళువదు ఇన్ను ఈదుష్టబుద్ధియ బిట్టు దొడ్డవరు చిక్కవరెంబ తారతమ్య దొందిగె తాయవుంటాగి బదుకు ఈగ నిన్నన్ను మన్నిసిచిహోగెందు బళిక కోతియనోడి ఈహీనజంతు మాడిదతప్పన్ను సహిసికొళ్ళెందుప్రియవచనవ హేళి స్తుతిసి కళుహిబిట్టను.

౫౯

రాయను అలంకారవాగి ఒందు ఉప్పరిగెమనె కట్టిసి అదరల్లి ఒబ్బ చిత్రగారన కరెయసి వినోదవాద చిత్రగళ బరెయహేళి అప్పణెమాడిదను చిత్రగారను బరెదుతీరిదకూడలే రాయనిగె తిళియిసిదను రాయను మంత్రి మొదలాదవరొందిగె సహా హోగి చిత్రగళ నోడి సంతోషపడుత్తా బరువాగ రామకృష్ణను అర్ధముఖవాగియిద్ద ఒందుచిత్రవనోడి మహా రాయనే ఇదక్కె ఒందుపార్శ్వద అవయవగళుమాత్ర అవెయల్లవే మత్తర్ధవూ ఎల్లివెందను రాయను అదు ఆకడెయల్లిరువ తావనె నినగిదుతిళియదేవెందు నక్కను ఈగ తిళియబంతెందను బళిక తెలవుతింగళుగళు కళెద ఒందుదివస తెన్నాలరామకృష్ణను రాయననోడి నాను అందుమొదలాగి చిత్రదకెలసదల్లి అభ్యాసమాడి ఈగ అదరల్లి కైతేరియిద్దేనె నన్నకైకెలసవ తావునోడ బేకెందందను రాయను హాగేవెందు సంతోషపట్టు తన్న అరమనెయల్లిరువ చిత్రగళు స్వల్ప హళెదాగిద్దద్దరింద అవుగళెల్లవన్ను తొడెదుహాకి నీనుయోగ్య వాద చిత్రగళ బరెయెందు తాంబూలవకొట్టు ఆమనెయన్ను సహరిసిబిట్టు తాను మత్తొందుమనెగె హోదను రామకృష్ణను ముందిద్ద అలంకారవుళ్ళ చిత్రగళెల్లవ వ్యర్థవాగి తొళెదు తొడెదుబిట్టు ఒందుస్థళదల్లి ఒందుఉగురూ ఒందు పార్శ్వదల్లి ఒందుబెరళూ ఒందుకడెయల్లి ఒందుకైయ్యూ హీగె ఒందొందు అవయవవాగి మనెతుంబ బరెదు మనెయన్ను తెరెసిబళిక రాయన హత్రబందు చిత్రవెల్లవుబరెదు తీరితు తావు కటాక్షిసబేకెందందను రాయను నిజవెందు

ನಂಬಿ ಬಹಳ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಆಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವಾಗ ರಾಯನು ರಾಮಕೃಷ್ಣನೇ ಯಿದೇನು ಒಂದೊಂದು ಅವಯವಮಾತ್ರ ವಿಚಿ ಯೆಂದಂದನು ಕಡಿಮೆಯವುಗಳಿಲ್ಲವೂ ಆಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಾವನೆ ಈಗ ಮರೆತುಹೋದಿರೇ ಯೆಂದಂದನು ರಾಯನು (ಓಹೋ) ಮೋಸಹೋದೆನಲ್ಲಾನೇ ಕೆಡಿಸಿದಿಯೇ ಯೆಂದುಹೇಳಿ ನಾಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೋಪವಾಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು.

೬೦

ಮರುದಿವಸ ರಾಯನಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ರಾಮಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನುಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಯರು ಕೋಪವಾಗಿಯಿದ್ದಾರೆ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಲೆಮರೆಯಾಗಿರೆಂದಂದನು ಹಾಗೇ ಇರುವೆನೆಂದು ಒಂದುಗುಡಾಣಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಕಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ತೂರದುತೂತುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಲಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಒಂದೂಹೇಳದೆ ಪ್ರತಿವೀಧಿಯಲ್ಲೂ ತಿರಿಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅದನ್ನು ರಾಯನುಕೇಳಿ ಅವನ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬರಹೇಳಿದನು ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಆಗುಡಾಣದತಲೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಯನ ಮುಂಚೆ ಬಂದುನಿಂತನು ರಾಯನುನೋಡಿ ಕುಲಿಕಿಬಿದ್ದು ನಕ್ಕು ಇದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು ಮಹಾರಾಯನೇ ನನ್ನಮೇಲೆ ತಾವುಕೋಪವಾಗಿ ಇದ್ದೀರೆಂದು ಅಪ್ಪಾಜಿಯು ತಲೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಇರಹೇಳಿದನೆಂದಂದನು ರಾಯನು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ ಗುಡಾಣವ ತೆಗೆದುಬಿಡೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟನು.

೬೧

ತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನೆಂಬವನು ಒಂದುದಿವಸ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗಿರುವದನ್ನು (ರಾಯನು)ನೋಡಿ ನೀನುಯಾತಕ್ಕೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತೀ ನಿನಗೇನುಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದನು ಆಗತೆನ್ನಾಲರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಾಮಿ ಜೋಸ್ಯರು ನನ್ನನ್ನು ಎರಡೊಂದುದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುವಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಸಾಯುವದನ್ನುಕುರಿತೇನೊಂದೂ ನಾನು ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ ನನಗೆಹಿಂಚೆ ನನ್ನಕುಟುಂಬವನ್ನು ನನ್ನಹಾಗೆ ಆದರಿಸುವರು ಒಬ್ಬರೂ ಯಿಲ್ಲವಲ್ಲವೆ ಯೆನುತ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತೇನೆಂದನು ರಾಯನು ಅದನ್ನುಕುರಿತು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ನೀನಂಜಬೇಡ ನಿನಗಿಂತಲು ಹತ್ತಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿ ನಿನ್ನಸಂಸಾರವ ಕಾಯುವೆನು ನನಗೆ ಇದೊಂದು

దొడ్డచేయెందు నంబికెయాగి హేళిదను బళిక కెన్నాలరామకృష్ణను అంచు మొదలాగి బరబర బేనె యధికవాగువహాగె మాసె మాడికొండిద్దు ఒందు దివస సత్తుహోదనెంశిల్లరూ నంబువహాగె ఒందు ఉపాయమాడి తన్న శెట్టిగె యొళగిద్ద హణవన్నూ వొడవెగళన్నూ పాత్రగళన్నూ మత్తొందుస్థళదల్లి మడగి అదరొళగె తాను హొక్కుకొండిద్దను ఇవను సత్తనెంద వర్తమానవ రాయను కేళిదమాత్రదల్లి కెన్నాలరామకృష్ణన హత్త ద్రవ్యవు అధికవాగి యిదె యెందు కేళిద్దరింద ఆగలే కెలవు ఊళిగదవర కళుహి అవనమనెయ హణవ శెట్టిగెయన్న శీఘ్రదల్లి ఎత్తికొండు బరహేళి ఆజ్ఞాపిసలవరు హాగే అదన్న తన్న అరమనెగె కొండుబంతమాత్రదల్లి ఆశెయొందిగె శెట్టిగెయన్న తెరెదు నోడువాగ కెన్నాలరామకృష్ణనన్న నోడి (ఓహో) నీను సత్తుహోది యెందరల్లవే యెందు హేళిదను అవను నిమ్మన్నునంబి సాయబహుదే నీవే నన్న కుటుంబవన్న కాపాడువరెందందను రాయను నాచికెపట్టు మాతాడదె యిద్దుబిట్టను.

౬౨

ఒందూరల్లిద్ద ఒబ్బ మూగుహరకను తన్నన్నునోడువ హలవరూ నగువదన్న సహిసకూడదె తన్నొళగె ఒందుపాయవన్నుసెనెదు మాడిద్దేనెందరె సాధారణవాగి ఒందొందు వేళెయల్లి ఆకాశవన్న తలెయెత్తినోడి లోక కర్తనే నిమ్మన్న జింతిసుత్తేనె హొగళుత్తేనె నమిసుత్తేనె ఈపాప ప్రపంచదల్లి బిద్దు శ్రమపడువ ఈదురాత్మనిగె నిమ్మ అభయ హస్తవ కొడి నిమ్మసేవెగె సామ్యనాగి యావదన్న హేళువెనెందు ఈప్రకార కణ్ణళల్లి నీరు తత్తళిసలు దేహవు పుళకిసి నడుగలు తొదలమాతి నిందహేళి బళిక సుత్తలు నింతిరువ జనరన్నునోడి జనరే ఇక్కో నిల్లువచేవరన్నునోడిరి అయ్యో బరిది నింతు కాలవన్న కళియుత్తీరల్లవే యెందు పశ్చాత్తాప పడువను అదన్న కెలవరు నంబి అప్పా నమ్మకణ్ణిగూ స్వామియన్న తిళియసబేకెందు కాల్గళల్లిబిద్దు బేడి

ಕೇಳಿದಾಗ (ಮೂಗುಹರಕನು) ದೇವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರೇ ನನ್ನಹಾಗೇ ಮೂಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವರು ಹಾಗೇ ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಂಡಬಳಿಕ ಸ್ವಾಮಿಯು ತಿಳಿಯದಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಮೋಸಮಾಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಮೂಗುಳ್ಳವರು ತಮ್ಮನ್ನು ನಗುವರೆಂದು ನೆನೆದು ದೇವರು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಚಂದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಲ್ಪನಷ್ಟದಿಂದ ಎಷ್ಟುದೊಡ್ಡ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದೆವು ಏನಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ಇದನ್ನುನಂಬಿ ಆ ಊರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದುಕೊಂಡರು ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತವರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಸಪಡುವನು.

೬೩

ಒಬ್ಬ ರಸನು ತನ್ನಮಗನಿಗೆ ವಿದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳದೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಹೊಡೆಯುವದೂ ಬೈಯುವದೂ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹರಿದುಹಾಕಿಬಿಡುವದೂ ಹೀಗೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಅದನ್ನುಕಂಡು ತಂದೆ ಎಷ್ಟುವಿಧಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಚೇಷ್ಟೆಯಾಡುವದೂ ನೀರಲ್ಲಿ ಈಜಾಡುವದೂ ಕೋಳಿ ಕುರಿಗಳ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬಿಡುವದೂ ಹೀಗೆ ತುಂಟತನವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಡ್ಡನಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ತನ್ನತಂದೆಯು ಸತ್ತುಹೋದಬಳಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಬಂದು ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಯಕುವರನು ವಿನೋದಗಳ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಗಾನಮಾಡುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಂದುಸೋರೇಕಾಯಿ ತಗಲಿಸಿರುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ತುಂಬುರು ವೀಣೆಗಳೂ ಮೂರು ಸೋರೇಬುರುಡೆಗಳು ತಗಲಿಸಿರುವ ರುದ್ರವೀಣೆಗಳೂ ಕೊಂಡುಬಂದು ಹಾಡಿದರು ಇವನು ವಿದ್ಯಾಸಾರವ ತಿಳಿಯದವನಾದ್ದರಿಂದ ಸೋರೇಕಾಯೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರಹಾ ಮೇರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು ಅವರಲ್ಲಿ ತುಂಬುರು ವೀಣೆ ಬಾರಿಸುವ ಒಬ್ಬನು ತಾರತಮ್ಯವ ತಿಳಿಯದ ದಡ್ಡನು ಇವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹತ್ತುದಿವಸಗಳು ಕಳೆದಬಳಿಕ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂದಾಗಿ ಸ್ತಂಭವೊಂದು ನೆಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರು ಸೋರೇಕಾಯಿಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಸ್ತಂಭ ವೀಣೆಗಾರನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ರಾಯನಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದನು ಆವಿದ್ವಾಂಸನ ಒಳಗೆ ಬರಹೇಳೆಂದಂದನು ಸ್ತಂಭವೀಣೆಯೊಳಗೆ ಬರಲಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಆದರೆ

ಸೋರೇಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಯೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದುವರಹಾಮೇರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಓದದವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಜಕನು ಆಗನು.

೬೪

ಸಂಕಾಸನಕರುವೆಂಬಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ (ಯೋಗಸಿದ್ಧನೆಂಬವನು) ತನ್ನದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಕೇಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಮೇಲನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಹಾಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಲಿಸುವ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಹಿಮೆಂಬವನೂ ಅತ್ಸ್ಯಹಿಮೆಂಬನೂ ಆ ರಾಯನ ಬಂಧುಕಂಡರು ಆಗ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿಸಬಹುದು ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿಸಬಾರದೆಂದು ಕೇಳಿದನು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ಸ್ಯಹಿ (ಇಂತೆಂದನು) ಅತ್ತೂರೆಂಬ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮಶೀಲನೆಂಬ (ಒಕ್ಕಲಿಗನು) ಒಂದು ನಾಯ ಸಾಕಿದನು ಆನಾಯಿ ಅವನ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಯಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಮೀಯಬೇಕೆಂದು ಹೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು (ಆನಾಯಿ) ಮುಂದಾಗಿ ಓಡಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಯಿರುವ ಜಾಡಿಯ ಕಂಡು ಬೊಗಳುತ್ತಾ ಮರಳಿ ಓಡಿಬಂದು ತನ್ನಸಾಕಿದ ಅವನನ್ನು ಪಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗದಹಾಗೆ ತಡೆಯುತ್ತು ಅದನ್ನು ದೊಬ್ಬಿಹಾಕಿ ನೀರೊಳಗಿಳಿಯ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನ ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಎಳೆದು ತಡೆಯುತ್ತು (ಅವನು) ಆನಾಯನ್ನು ಕಾಲಿಂದ ಒದೆದು ದೊಬ್ಬಿ ನೀರಲ್ಲಿಳಿದನು (ತನಗೆ) ಅನ್ನವ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಿದವನನ್ನು ಈನೀರಲ್ಲಿರುವ ಮೊಸಳೆ ಹಿಡಿದು ತಿಂದು ನುಂಗಿಹಾಕಿದರೆ ಯಾರು ಅನ್ನವ ಕೊಡುವರೆಂದೂ ಸ್ನೇಹಿಸಿದವನನ್ನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದೂ (ನೆನೆದು) ನೀರೊಳಗೆ ಮುಂದೇಹೋಗಿ ಬಿತ್ತು ಆ ನಾಯನ್ನು ಮೊಸಳೆಯು ಹಿಡಿದೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ (ಕಂಡು) ತನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಈನಾಯಿ ತನ್ನದೇಹವ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣವ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿತೆಂದು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟನು ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಯಂಥಾವನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು ಅನಂತರ ಅತ್ಸ್ಯಹಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಒಬ್ಬರಸನು ತನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ಸಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಮಾವಟಿಗನ ಮಡಗಿದನು ಆನೆಯನ್ನು (ಮಾವಟಿಗನು) ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ಹೊಳೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ತೊಳೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಬಳವ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿವವ್ರೊಂದು ಕಬಳವ ಮರೆಯಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು ಕಬಳವು ಕದ್ದನೆಂದೂ ತನ್ನ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾಕದ

నేండూ ఎణిసళి అనిక్కొందిరు ఆద్దరింద అనేయంథావన స్నేహవుమాడ
బారదెందు తిళిదను తాయనుకేళి. బహళ సంతోషవహొంది అవరన్ను
సన్మానామాడిదను ఆద్ధరింద ఒబ్బనగుణవ పరిశోధిసి స్నేహామాడబేకు.

౬౫

ఒబ్బబడబ్రాహ్మణను తనగె భాగ్యవు బేకెంబువ ఆశెయింద ఒందు
హొళద మేల్గడెయల్లి కూతుకొండు దేవరకురితు తపస్సుమాడిదను-అదన్ను
నోడి అవన నెరెమనే బ్రాహ్మణనూ ఆహొళద కెళగడెయల్లి కూతుకొండు
దేవరకురితు తపస్సుమాడిదను ఈప్రకార కెలవుదివసగళు హోదబళిక
దేవరు అవరల్లి ఒబ్బనహత్రక్కె బందు నినగేనుబేకెందరు అవను ఆకడెయల్లి
కూతుకొండు తపస్సుమాడువవను నిమ్మన్నేనుకేళువనో అదక్కె ఎరడష్టు
ననగుంటాగబేకెందను బళిక దేవరు మత్తొబ్బనహత్రక్కెహోగి నినగేను
బేకెందరు అవను ఆకడెయల్లిరువవను నిమ్మన్ను కేళిద్దేనెందను అవను
నేనుకేళువదక్కె ఎరడష్టు ననగుంటాగబేకెందనెందరు ఇవనూ అవనిగె
తనగింతలూ అధికసంపత్తు బరబహుదేయెంబువ అసూయెయింద (స్వామీ)
ననగె ఒందుకణ్ణు కెత్తోగబేకెందను(దేవరు)నక్కు ఒళ్ళేదెందరు అదరింద
ఇవనిగె ఒందుకణ్ణు కెట్టకూడలే మత్తవనిగె ఎరడుకణ్ణూ కెత్తోదవు ఆద్దరింద
అసూయా గుణవుళ్ళవను ఒబ్బను కెడువదన్నే తనగె భాగ్యవాగి నెనెయువను
తన్ననష్టవన్నూ నోడను.

౬౬

పాండ్యరాయన హిందకె యొందుదివస రాయనన్ను నోడి ఒందు
కష్టవాదకెలసవన్నూ మాడతక్క మారిగె సహవాసవాగిరువ మంత్రిగె సావిర
వరహాగళ సంబళవూ యావాగలూ కష్టపట్టు రాత్రియూ హగలూ కెలసా
మాడువ మత్తవరిగె ఎరడువరహా మూరువరహా మేరెగె స్వల్పసంబళవూ మాడి
యిద్ధీరి ఇదు న్యాయవిల్లవెందు ననగె తోరుత్తది యెందంతళు అరసను ఒళ్ళేదు

ఇదక్కె న్యాయవు దృష్టాంతరవాగి నినగె తిళియిసువెను నోడెందు అల్లిద్దహాగె
ఎరడూ బరణిగళల్లి బూదియూ కూదలూ హాకి ముచ్చి ముద్రిసి మంత్రియన్ను
తన్న హిండెకె హేళిద ఒబ్బ ఊళిగదవనన్ను కరెయిసి అవరిబ్బర కైయల్లూ
ఎరడుబరణిగళన్ను కొట్టు హేళిద్దేనెందరె నీవిబ్బరూ బేరె బేరె అరసరిబ్బర
హత్తిరక్కెహోగి ఇదన్ను కొట్టుబిట్టు సంగడలే బన్నిరెంద కూడలే హాగే
హోదవరల్లి మంత్రియు చేరరాయన కండు పాండ్యరాయరు నిమగె ఇదన్ను
కొట్టు బరహేళిదరెందు తక్క ఉపచారదొందిగె బరణియన్ను కొట్టను
చేరరాయను అదన్ను తెరెదు ఒళగిద్ద బూదియన్ను కూదలన్ను నోడి (అహహా)
ఇదేనెందు కోపచిన్నదొందిగె కేళిదను మంత్రియూ ఆవస్తుగళు ఆగహానే
నోడిదరూ తక్షణవే హేళిద్దేనెందరె అప్పా నన్నరాయరు ఒందుయాగా
మాడిదరు అదరల్లి హుట్టిద ఒందు పూతవుకొట్ట బూదియల్లూ జడె కూదలల్లూ
స్వల్ప నిమగె కళుహిదరు ఇదరింద అరసరుగళిగె బహళ శ్రేయస్సుంటాగువదు
తావు ఇవుగళ బహళ శ్రేష్ఠవాగి కాపాడబేకెందను చేరనదన్ను కేళిద
కూడలే బహళ సంతోషపట్టు మంత్రిగె బహుమానామాడి బరణియన్ను
కళుహిద పాండ్యరాయనిగూ అనేక అపూర్వవస్తుగళన్ను కళుహిసిదను
ఊళిగదవనోబ్బెందరె చోళన హత్తిరక్కె తాను హొందోద బరణియన్ను
కొట్టు నమిసదకూడలే రాయను తెరెదు బూదియన్ను కూదలన్ను కండు
ఇదేనెందను ఊళిగదవను నోడి మేనూ హేళదె యిద్దద్దరింద పాండ్యను నన్న
హీగె అవమానా మాడబహుదే యెందు కోపిసికొండు ఊళిగదవన హిడిదు
కొడెదట్టిదను బళిక (పాండ్యను) హోదమంత్రియూ ఊళిగదవనూ బంద
మాత్రదల్లి నడెదవర్తమానవన్ను అవరింద తన్న అరస్సిగె (తిళియిసి) యారిగె
అధికసంబళవ మాడతక్కద్దు (హేళెందను) పట్టమహిషియు నాచికె పట్టు
సున్న గిద్దళు.

೬೭

ಒಂದು ದೇಶವ ಆಳುತ್ತಿರುವ ನರೇಂದ್ರನೆಂಬುವ ಅರಸನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮತ್ತೊಂದೂ ಕೇಳದೆ ನಿಮಗೆ ಕಥೆಗಳು ತಿಳಿಯುವವೇ ಎಂದು ಕೇಳುವನು ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ತಿಳಿದ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಲು ಕೇಳಿ ಇವುಗಳು ಮೇಲೆ ನೀವರಿಯಿರೇ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿರೆನ್ನುವನು ಈ ಪ್ರಕಾರವೇ ಬರುವವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಹೀಳನ ಮಾಡಿ ಕಳುಹುವದನ್ನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ತಿಳಿದು ಆ ರಾಯನ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದನು ಆಗ ಅವನು ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಕಥಾಸಾಗರನೆಂದಂದನು ಆದರೆ ನಿನಗೆಷ್ಟು ಕಥೆಗಳು ತಿಳಿಯುವವೆನಲು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಪಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಗರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನೆಂದನು ಆದರೆ ಈಗ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಅರಸನು ಕೇಳಲು ಅವನು (ರಾಯನೇ) ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಅಗಲವೂ ಆರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಉದ್ದವೂ ಉಳ್ಳ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ತೇರಿಕೆಯಾಗಿ ತಾವರೆಗಳು ವಿಕಸಿಸಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಆ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಹಂಸಗಳು ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ ಬಂದು ಇಳಿಯುವಾಗ ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಳೆ ಸೇರಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಹಂಸಗಳು ಆ ಶ್ರಮವ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಬೆಟ್ಟದ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕವೆಂದಂದನು ಬಳಿಕ ಏನೆಂದನು ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ಹೊರಟಿತೆಂದನು ಮತ್ತೇನೆಂದನು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊರಟಿತು ಎಂದನು ಹೀಗೆ ಅರಸನು ಕೇಳುವಾಗೆಲ್ಲ ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊರಟಿತು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊರಟಿತೆಂದೇ ಹೇಳಲು ರಾಯನು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ಇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಉಪಚರಿಸಿ ಬಹುಮಾನಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು.

೬೮

ಒಬ್ಬ ಅರಸನು ಹಣದ ಆಶೆಯಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಗದ್ದೆ ಬದ್ದಲು ಮೊದಲಾದ ಪೈರುಗಳಿಗೆ ಮೇಲುವಾರವನ್ನೂ ಬಣಗಿಹೋದ ಬೇಗೂ ಉತ್ತುಬಿಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿಗೂ ಫಲಿಸದ ಗಿಡಮರಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ ತೆರಿಗೆಯನ್ನೂ ವಿಧಿಸಿ ದಂಡವಾಗಿ ಹಣವನ್ನೆಗೆದರೂ ಬರಬರ ಹಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದ್ದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಅಧಿಕ ದಂಡನೆ ಮಾಡುತ್ತಲು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಟಕನಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು

ಅದರಿಂದ ಆದೇಶದ ಒಕ್ಕಲು ಸೊಂದು ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಬಲಿಯೂ ಉಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ರಾಯನ ಮೇಲೆ ರೋಸಿ ಪರದೇಶದ ರಾಯನ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯಾಗಿತ್ತು ಅದನ್ನು (ಮಂತ್ರಿ) ಅರಿತು ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅರಸನಿಗೆ ಕೇಡು ಸಂಭವಿಸುವದೆಂದೂ ರಾಯನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಂದು ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಾ ನೋಡದೆ ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ಹೇಳುವವನಲ್ಲವೇ ಮಂತ್ರಿಯೆಂದೂ (ಆಲೋಚಿಸಿ) ರಾಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿ ಉರುಳಿ ಓಡುವ ಗುಂಡುಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿದ ವಸ್ತುಗಳೂ ಒಕ್ಕಲ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದ ಅರಸನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿದ ಕಿರೀಟವೂ ನಿಲ್ಲವು ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ದೊರೆತನವು ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ಕೆರೆಯು ಒಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕಟ್ಟೆ ಹಾಕಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕೇಡು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೇ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ (ಹೇಳಿದನು) ರಾಯನು ಆದರೆ ಒಕ್ಕಲಿನ ಸಮಾಧಾನವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬರುವದೆಂದನು ದರಿದ್ರರಾದ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಋಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿಸಿ ಸ್ವೈರಿಡಿಸಿ ಬೆಳೆದ್ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತೆರಿಗೆ ತೆಗೆದು ಬಡವರನ್ನೂ ಭಾಗ್ಯವಂತರನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿ ನೆನೆದು ದೊಡ್ಡ ದಂಡನೆಯನ್ನೂ ಅಧಿಕ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ನಿವರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಹೀಗೆ ಕಾಪಾಡಿದರೆ ಒಕ್ಕಲಿನ ಸಮಾಧಾನವೂ ನಿಮಗೆ ಲಾಭವೂ ಉಂಟಾಗುವವು ಮುಂಚೆಯೇ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನೂ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಕಳೆ ಕಿತ್ತು ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿ ಬೇಲಿ ಹಾಕಿ ಕಾಪಾಡಿದ ತೋಟಗಾರನಲ್ಲವೇ ಬಳಿಕ ಒಳ್ಳೇ ಫಲಗಳನ್ನ ಅನುಭವಿಸುವನೆಂದ (ಂದನು) ರಾಯನು ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಾಗೇ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಮಂತ್ರಿಯಿಲ್ಲದ ದೊರೆತನವು ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಹಾದಿ ನಡೆಯುವವನ ಹಾಗೆ ಆಗುವದು.

೬೯

ಒಬ್ಬರಸನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಯಾಚಕರಿಗೆ ದಾನಾ ಕೊಡುತ್ತಲಿರುವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಅವನ ಹತ್ರ ಒಬ್ಬನು ಕಲಿತವನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಕಲಿಯದವನೂ ಆಗಿ ಇಬ್ಬರು ಹಾರುವರು ಯಾಚಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಅವರಿಗೆ ದಿನವೂ ಒಂದು ವರಹಾ ಮೇರಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದನು ಬಳಿಕ ಆ ಕಲಿತವನು ನಾನು ಬಹಳ ಓದಿದವನು ಯೋಗ್ಯ

వాదనడకెయుళ్ళవను ఆచారువను అంథావనల్లి ఇదూవల్లది అవనిబ్బరు హుళియర మడగికొండిద్దాని అవనిగూ ననగూ సరియాగి కొడబహుదే(గోత్రవన్నరితు కిణ్ణన్న కొడు పాత్రవన్నరితు శిశువిడిందు)సామరియిది మెందను ఆగ ఆ చాతుర్యవుళ్ళరాయను ఆకలియదవనిగె మత్తో ఎరడువరహాకొట్టను ఆ అసూయాపరను యాకెక్కె హాగెమాడిదిరిమెందు అరసన కేళిదను అవను నాను ఓదికెయూ నడకెయూ నోడల్లిల్ల సంసారిగళిగె సహాయా మాడుత్తేనె హాగిరువాగ నీను అవనిగె సంసారవధికవెందు హేళిద్దరింద అవనిగెరడష్టు అధికకొడలాయితెందను అవను నాచికెపట్టను.

౨౦

ఒబ్బకలితవను ఒందుపట్టణక్కె హోదాగ ఆస్థళదల్లి దేశాంతరిగళిగె ఊటనవిడువ ఉదారగుణవుళ్ళ ఒబ్బనకురితు కేళిదను అతరమేలె తన్న హళే బట్టెయొందిగె అవనఛత్రక్షోగి కాదిద్దను ఆ ఉదారియవనిగె ఏనూసహాయవ మాడదిద్దను అదూవల్లది కుళ్ళిరువదక్కూ జాగుకొడల్లిల్లవాద్దరింద ఆ అక్షర జ్ఞానవుళ్ళవను వ్యసనదొందిగె హోగి మరుదివసవొందు డంభవాదవస్త్రవ ఎరవాగికెగెదు ఉట్టుకొండు అల్లిగె మరళిహోదను అవను ఇవనన్నుకండ కూడలే మర్యాదెమాడి తన్నఛత్రదల్లి కుళ్ళిరిసి మాతాడికొండిద్దు బళిక బందవనొందిగె భోజనక్కె కూతుకొండను ఆగ ఈవిద్వాంసను ఒందు తుత్తన్నెత్తి తన్నవస్త్రదమేలె హాకిదను అదన్న మనెయవను నోడి నీనుయాతక్కె హీగెమాడిది యెందను ఆగ అవను హేళిద్దు నాను నిన్నె హళే బట్టెగళొందిగె బందాగ ననగె భోజనవేనూ శిక్కలిల్ల ఈగ చందాగి ఉట్టుకొండు బందద్దరింద(ఇక్కో)మృష్టాన్నభోజనవు శిక్కితు ఆద్దరింద ఈభోజనవు నన్నబట్టెగెఅల్లది ననగె ఇక్కిద్దేయెందు ప్రత్యుత్తరాకొట్టను ఆగ ఆమనెయవను తన్నొళగె నాచికెపట్టు సమాధానాహేళిదను.

౭౧

ఒబ్బరసను తన్నొక్కలిగరిగె హాకబారద తెరిగెగళెల్లవూ హాకిదాగ ఒబ్బ కోటగారను ఆరాయనహత్ర బందు అప్పా నాను బడబడవనాద్దరింద నీవుహాకిద తెరిగెగళెల్లవన్ను నానుకొడలారెను కావుదనుమాడి అవుగళల్లి కెలవ నవగోస్కర మన్నిసబేకెందు బేడికొండను అదక్కె ఆ రాయనిగె ఎష్టూ పశ్చాత్తాపవిల్లదె కోటగారన నోడి యెల్లాతెరిగెగళన్నూ నీనుకొడ బేకెందను అవను అయ్యా నన్నగె నివార్హవిల్లవెనలు అదక్కె రాయను ఆదరె నీను నన్నదేశదల్లి ఒక్కలిర బేడవెనలు కోటగారను నానుమత్తెల్లిగె హోగలియెందు కేళలు నినగిష్టవాద స్థళక్కె హోగబహుదెందు రాయను హేళలు అదరమేలె నీవేహేళిరి నన్నగెసమ్మతియాదరె యాస్థళక్కె హోగువె నెందందను ఆగ అరసను శ్రీరంగపట్టణక్కె హోగెందందను కోటగారను నానల్లిగె హోగలారెను యాతక్కెందరె ఆదేశవ నిన్నణ్ణను ఆళుత్తానెనలు తంజావూరిగె హోగెందరసను హేళలు అల్లియూ హోగెను అల్లినిమ్మచిక్కప్ప నిద్దానెయెందందను ఆదరెబందరిగెహోగెందరసనుహేళిదనుకోటగారనల్లి నిమ్మసోదరమావను దొరెతనామాడుత్తానె అదరింద అల్లిగెహోగలూ నన్నగె మనస్సిల్లవెందను ఆగ ఆ అరసనిగె కోపవుబందు కోటగారన నోడి దొడ్డధ్వనియింద ఆదరె నరకక్కె హోగు పిశాచవే యెందందను అదక్కె ఆ కోటగారనూ దొడ్డ ధ్వనియాగి కూగి అప్పా నానల్లి హోగలారెను యాతక్కెందరె అల్లి నిమ్మసత్తిదతందె వాసవాగియిద్దానెందు హేళిదను ఆగ ఆరాయనిగె బహళనాచికెబందు అంథాతెరిగెగళెల్లవన్ను మన్నిసిదను.

౭౨

చళిగాగువ కాలదల్లి నిద్రిసియెద్దు ముంజికెవాగి జోడుకాగిగళ నోడిదవనిగె అందిగె ఒళ్ళేలాభవుంటాగువదెందు ఒబ్బనుకేళియిద్దను బళిక అవను తన్నకెలసదవనకరెదు ఎలో నీను చళిగినకాలదల్లి జోడు కాగిగళ

జోడిబందు నన్న ఎబ్బిసిందందను కెలసదవను హాగే జోడు కాగిగళిరువద నోడిబందు యజమానన ఎబ్బిసిదను యజమాననెద్దు హోగినోడువాగ ఒందు కాగి ఓడిహోగి మత్తొందు కాగిమాత్రవిత్తు ఆగ యజమానను ఒందు హోగువదక్కె ముంచెయే నన్నన్నెబ్బిసదె హోదియెందు కోపిసికొండు కెలసదవన హొడెదు ఒదెదను ఆగ కెలసదవను అప్పా ఎరడుకాగిగళ నోడిద ననగె బందలాభవ (ఇక్కొ) నీనునోడలిల్లవే యెందందను అదన్నుకేళి యజమానను నాచికెపట్టను.

౨౩

ఒబ్బనెరడు హెండతిగళన్ను మదువెమాడికొండిద్దను అవను సత్హోగు వాగ హెండతియరిబ్బరిగూ ఎరడు కూసుగళిద్దవు బళికొందుకూసు సత్హోయితు మత్తొందు కూసన్ను ఇబ్బరూ హాలుకొట్టు భేదవిల్లదె సాకికొండు బందరు హాగిరువాగ ఇబ్బరుహెండతిగళిగూ విరోధవుబందద్దరింద ఆ మొగువకురితు ఇబ్బరూనానుహడెదమొగువునానుహడెదమొగువెందుజగళవాడిబళికనీతిగారన హత్రక్కోదరు న్యాయాధిపనిగె హడెదవళు ఇంథావళెందు సాక్షిగళింద రుజువు ఆగద్దరిందబందులుపాయామాడిదను(ఏనెందరె అవరన్నునోడి ఈమొగువన్ను ఎరడాగికడిదు నిమగిబ్బరిగూ కొడుత్తేనెందందను ఆగ ఒబ్బళు ఒళ్ళేదెందు సమ్మతిసిదళు మత్తొబ్బళు అప్పా మొగువన్ను కడియబేడ ననగె ఆమొగువు బేడ అవళిగే ఇరలియెందు అత్తు నడుగిదళు న్యాయాధిపతి ఇవళేమొగువినవళెందు తీరిసి హుశిహేళిదవళన్ను దండిసిదను.

౨౪

ఒబ్బతంత్రగారను ఒబ్బమహారాయనహత్రక్కోగి కండాగ అరసను నీనెల్లిందబరుత్తీ నీను యాతరల్లిసమర్థను ననగె బేకాద్దేనెందు కేళిదను అవను కాశీదేశదింద బరుత్తేనె సముద్రదనీరెల్లవన్ను ఒందేసలాకుడియ బల్లెను నిమగె ఆ ఆశ్చర్యవ నోడమనస్సిద్దరె అదన్నుకురితు నాను మాడ బేకాద తీర్థపూజెగళ వెచ్చక్కె సావిరవరహాగళ కొడబేకెందందను రాయను

ಅಂಥಾ ಕಾರ್ಯವ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುವ ಆಶೆಯಿಂದ ಮೂರುಸಾವಿರಯೈನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕೊಟ್ಟನು ಬಳಿಕ ಅವನು ಸಮುದ್ರವ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ರಾಯನು ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಹಾ ಸಮುದ್ರದತೀರಕ್ಕೋಗಿ ತಂತ್ರಗಾರನ ನೋಡಿ ಅಪ್ಪಾ ಸಮುದ್ರವ ಕುಡಿಯೆಂದಂದನು ಅವನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ನೀರಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೀರು ಬಾರದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂದುಬೀಳುವ ನದಿಗಳ ಮುಖದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಚಂದಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರೆ(ಇಕ್ಕೋ) ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ ನನಗಿದು ದೊಡ್ಡದೇ ನೆಂದಂದನು ರಾಯನುಅದನ್ನುಕೇಳಿ ಏನೂ ಹೇಳಕೂಡದ್ದರಿಂದ ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದನು.

೭೫

ರಾಜಶೇಖರನೆಂಬ ಒಬ್ಬರಸನು ಆರರಲ್ಲೊಂದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ದನವೂ ಹುಲಿಯೂ ಒಂದುದರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ತಾನೊಬ್ಬ ತಂದೆಯಹಾಗೆ ನೀತಿತಪ್ಪದೆ ರಾಜ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತನಗೆ ಮುದಿತನ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಲೋಕಚಿಂತೆ ಯಧಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನು ಈ ಅರಸಾಳಿಕೆ ನನಗೆಯೋಗ್ಯವು ಅಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನ ಕುವರನಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಮನುಷ್ಯನ ಕಳುಹಿ ಕರೆಯಿಸಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು. ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತಣ್ಣಗೆನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು ಅಪ್ಪಾ ಮಗುವೇ ನನಗೆ ಮುದಿತನವುಸಂಭವಿಸಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಈಮಹಾರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನನ್ನಭುಜದಿಂದ ಇಳಿಯಿಸಿ ನಿನ್ನಭುಜದಲ್ಲಿ ಹೊರಿಸಿ ಇನ್ನುಮೇಲೆನಾನು ಬಳಲಿಕೆತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ ಇದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವಿಯಾದರೆ ನನಗೆ ಪರಲೋಕಲಾಭವೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಬರುವದಾದ್ದರಿಂದ ಇಷ್ಟುದೊಡ್ಡಸಹಾಯವ ನೀನು ನನಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆನುತ ಬೇಡುತ್ತೇನೆಂದಂದನು ಬಳಿಕ ರಾಯಕುವರನು ತಂದೆಯಮಾತನ್ನು ದೊಬ್ಬತಕ್ಕದಲ್ಲ ವೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ ಗುರುತನ್ನುಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿ ಹೇಳಲಾ ರಂಭಿಸಿದನು ಕುವರನೇ ದೊರೆತನಮಾಡುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಲ್ಮಾರದೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟರಬೇಕು ಹಲವುವಿಧಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೇಚಾರರಿಂದ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲವ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆನಡೆಯಬೇಕು ದಳ ದಳಪತಿ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತಕ್ಕಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಿ

సంతోషపడిసబేకు ఏనిద్దరూ రాయరిగె ముఖ్యవాదబలవు మంత్రియెందు తిళిదుకొళ్ళు మత్తు బడవరు మనస్సినొందు అళగక్కె కెలసవన్ను మాడబారదు అవరుఅత్తరె అత్తకణ్ణీరన్ను నీరెందునెనెయబేడ(రాజరికవన్ను)బేరొందిగె కొయ్యువ దదనాద గరగసవెందు (నినె) రాయరిగె జయవన్ను కొడువదు ఆయుధవల్ల అవరఘోరతెనదరితియెందు నంబినడియెందు హీగెరలవువిధనీతిగళన్ను బోధిసి పట్టాభిషేకమాడి తాను తపస్సుమాడహోదను.

౭౬

నాల్కుమంది సహోదరరు పరదేశక్హోగి ఒబ్బ ఉపాధ్యాయన హత్ర సకలశాస్త్రగళన్ను ఓదిదరు ఆదరె అవరల్లి నాల్కనే సహోదరను ఛందాగిఓదలిల్ల హాగిరువాగ ఒందుదివస అవరునాల్కుమందియూ కూడి యోచిసిద్దేనెందరె(సర్వజ్యేష్ఠను)నావిన్నమేలె దూరదేశదల్లిరువ రాయన హత్రక్హోగి నమ్మ పాండిత్యవతోరిసి యదరిందబరువ బహుమానవన్ను నాల్కుమందియూ హంచికొండు బళిక నమ్మమనెగె హోగువెవెందం(దను) (ఎరడనేయవను)నావు ప్రయాసపట్టు ఓదిదవిద్యెయింద బరువహణవన్ను నావు మూరుమందియూ హంచికొళ్ళబేకు నాల్కనేతమ్మను ఓదద దడ్డనాద్దరింద అవనిగె పాలు కొడలాగదెందు(అందను) (మూరనేతమ్మను) సహోదరరే నమ్మ నాల్కనేతమ్మను కలియదవనాదరూ లోకకార్యదల్లి సమర్థనాగి యిద్దానె లోకకార్యవు తిళిదవరింద రాయరిగె కెలసవిరువదు అదరింద అవరన్ను రాయరు సన్మానిసుత్తారె ఆద్దరింద అవనన్నూ కైబిడదె కరెదు కొండ్హోగి అవనిగూ పాలుకొడువెవెందు(అందను)హాగేయెల్లరూ సమ్మతిసి నాల్వరూ కూడికొండ్హోగువాగ ఒందరణ్యదల్లిసత్తుబిద్ద హులియన్ను నోడి ఓదిదమూవరూ హేళిద్దేనెందరె సత్తవర బదుకిసువ విద్యెయన్ను ఈ హులియల్లి పరీక్షిసువెవెందరుఆగ(ఓదదవను)హులియల్లిపరీక్షెమాడబారదుఅదక్కె ఉసురు బందరె అదరింద నమగె కేడుబరువదెందు తడెదను)మూరనేసహోదరను

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆಂದು (ಅಂದನು) ಹುತ್ತವರು ವಿದ್ಯಾಗರ್ವದಿಂದ ನೀನೂ ಮೂಢನಾಗಿಯಿದ್ದೀ ಯೆನುತ ಅವನ ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡಿ ಹುಲಿಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ(ದುಷ್ಟರನ್ನು ಕಂಡರೆ ದೂರದಲ್ಲಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ)ಎಂದು ಓಡಿಹೋಗಿ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡರು ಅವರು ಆ ಹುಲಿಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಹುಲಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂದಿತು.

೨೨

ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಬಣಜಿಗನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೊಂದು ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆಹೋದನು ಆಗ ಅವನ ಜೋತ್ರದಲ್ಲಿಕಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ರತ್ನವ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕದ್ದುಕೊಂಡನು ಬಳಿಕ ಬಣಜಿಗನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ರತ್ನವ ಕಾಣದೆ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಮಲಗಿರುವ ಅವರ ಎದೆಗಳ ಮುಟ್ಟಿನೋಡುವೆವು ಎತ್ತಿದವನ ಎದೆ ಭಯದಿಂದ ದಡದಡನೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡಿರುವದು ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಳ್ಳನೆನುತ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ನೆನೆದನು ತರುವಾಯ ಹಾಗೇ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡುವಾಗ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನ ಎದೆಮಾತ್ರ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಕಂಡು ಗುರುತಿಗೋಸ್ಕರ ಅವನ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಯಿದುಬಂದು ಮಲಗಿಕೊಂಡನು ಆಗ ನಿದ್ರೆಹೋದವನಹಾಗೆ ಇದ್ದ ಕಳ್ಳನೆದ್ದು ತನ್ನ ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದವರ ಜುಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಆ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಜುಟ್ಟನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿಕೊಂಡನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದ ವರ್ತಕನು ಹೊತ್ತುಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎದ್ದು ಸತ್ರವಿಚಾರಣೆಯವನೊಂದಿಗೆ ಕಳ್ಳನ ತಿಳಿದು ಗುರುತಿಗೋಸ್ಕರ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಯಿದಿದ್ದೇನೆ ನೀವು ಅವನ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ನನ್ನ ಸೊತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದನು ವಿಚಾರಣೆಯವನು ಹಾಗೆ ಮಲಗಿದವರ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅವರ ತಲೆಗಳನ್ನೋಡಿದನು ಎಲ್ಲರಜುಟ್ಟುಗಳೂ ಕೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಕಳ್ಳನ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಅವನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಅವರಜುಟ್ಟುಗಳು ಒಂದೇವಿಧವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಯಿರುವದರಿಂದ ಕಳ್ಳನು ಚಿಪ್ಪಿಗನಾಗಿಯೋ ಕೆಲಸಿಗನಾಗಿಯೋ ಇರಬೇಕೆಂದು ನೆನೆದು ಬಳಿಕ ಅವರಜಾತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿ ಚಿಪ್ಪಿಗನ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ದಂಡಿಸಿ ರತ್ನವ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟು ಬಣಜಿಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

೭೮

ಒಬ್ಬವಿದ್ವಾಂಸನು ಒಬ್ಬರಸನಹತ್ರಹ್ಯೋಗಿ ಹೆಚ್ಚುಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮಾಣಿಕ್ಯವ ಒಂದನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಹೊಂಟೋದನು ಅದನ್ನರಿತ ರಾಯನ ಅರಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಿತ್ತಿ ತನ್ನಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರಮಾಡಿದಳು ಅವನು ಹಾಗೇ ಕಾಡುಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕವೀಶ್ವರನ ತಡಿದು ಮಾಣಿಕ್ಯವ ಕೊಡುಕೊಡೆಂದು ಬೆದರಿಸಿದನು ವಿದ್ವಾಂಸನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಯದನ್ನು ಬಾಯೊಳಗೆಹಾಕಿ ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟ ಮಾಣಿಕ್ಯವು ಯಾವದೆಂದನು ಕೆಲಸಗಿತ್ತಿಯ ಗಂಡನು ಈಗನುಂಗಿದಿಯಲ್ಲವೇ ಅದನ್ನುಕಕ್ಕೆಂದನು ಹೀಗಿಬ್ಬರೂ ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವದನ್ನು ಒಬ್ಬಬೇಡನುಕೇಳಿ ಓಡಿಬಂದು ನುಂಗಿದಮಾಣಿಕ್ಯವ ಇಬ್ಬರೂ ಕಕ್ಕರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದನಾಗ ಕೆಲಸಗಿತ್ತಿಯಗಂಡನು ವಿವೇಕಿಯಾದ್ದರಿಂದ(ಅಯ್ಯೋ)ಹೆಂಗಸಿನಬುದ್ಧಿಯ ಕೇಳಿದನಮ್ಮಿಂದ ಈವಿದ್ವಾಂಸನು ಪ್ರಾಣವ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಂಭವಿಸಿತಲ್ಲವೇ ಇವನನ್ನಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುವೆವೆನುತ ತನ್ನೊಳಗೆನೆನೆದ ಅಪ್ಪಾಬೇಡನೇ ನಾವು ಭಾವಮೈದನರಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೇಹೊರತು ರತ್ನವನುಂಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ನಿನಗೆಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶೀಳಿನೋಡು ಇದರಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವನೂ ನುಂಗಿದನೆಂದು ನಂಬು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆಂದನು ಬೇಡನು ಹಾಗೇಹೇಳಿದವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶೀಳಿ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟೋದನು ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಗಳು ಹಗೆಯಾಗಿಯಿದ್ದರೂ ಉಪಕಾರವನ್ನೆ ಮಾಡುವರು.

4.70

...varāya Mudaliyār;

...thāmañjari

...ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ

...ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ

ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ

...ರೀ ಯೆಂಬ ಕಥೆಗಳನ್ನು

...ಲ್ಲುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ

...ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ

ಧಾಟಿಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರಿಂದ

- ಪಾದಿರಿಗಳ ಅಚ್ಚುಕೂಟದಲ್ಲಿ

ಅಚ್ಚುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೮೪೨

1842

...ದರ ಕ್ರಯ ರು—೧.